

Domoljub

v Ljubljani 24. marca 1943-XXI

56 - Štev. 12

Bog daj srečo!

Naročite se na knjižnico še danes pri upravi knjižnice, Ljubljana, Kopitarjeva 6 ali v Ljudski knjigarni ali vnjeni podružnici na Miklošičevi c. 5

Ko kuješ svoj značaj

Uči se iz knjig in iz življenja!

Knjiga ima na človeka čudovito moč. Kdo tako knjigo z veseljem bere, postane tako rekoč učenec tistega, ki je bil knjigo napisal. Tako velika je moč pisane besede na človekovo srce, da je sloveči francoski latoliški pisatelj Paul Bourget lahko po pravici zapisal te besede: »Ni ga med nami, ki bi se po vestnem izpraševanju svoje vesti ne moral priznati, da bi danes bil docela drugačen človek, ko bi te ali one knjige ne bil prebral.« In to je resnica, ker pisana beseda človeka v kratkem lahko docela spremeni. Zato je tako važno, da več, kaj in kako bereš. Napačno pa ravnajo tisti, ki mislijo, da se morajo samo iz knjig učiti za življenje. Treba se je učiti tudi, pa še prav posebno, iz življenja! Ta misel je tako lepo napisal Danec Scharling Henrik, ko popisuje, kaj sta se dva prijatelja menila. Naj tisti pogovor kar ponatisnemo:

Prvi pravi: »Priznati moram, da nikoli nisem rad čez mero bral. Beri rajši manj, toda beri dobro! Rajši dobro knjigo desetkrat preberem, kakor deset srednje dobrih knjig naenkrat.«

Drugi se oglasi: »Če tako mislite, ste pa kakor tisti arabski vojskovodja, ki je rekel, da bi najbolje bilo, ko bi vse knjige sežgali.«

Prvi: »Precej bi jih res kar brez škode sežgali. Sicer pa nisem rekel, da je vse branje slabo. Le preveč branja škoduje. Človek bi se moral tudi iz življenja učiti za življenje. Iz življenja se bo več naučil kakor pa zgolj iz knjig.«

Drugi: »O, to je pa dolga in težavna pot. Če bi se človek hotel samo iz življenja učiti, bi se marsikdaj niti tega ne imel časa naučiti, kako naj se uči.«

Prvi: »Včasih je to res. Res pa je tudi, da imate na svetu zlasti dandanes toliko ljudi, ki toliko bero in prebero, da nazadnje niti ne vedo, kaj se pravi živeti.«

Drugi: »Tudi vi imate pravi! Zato pa lahko najdeva srednjo pot: Človek naj se uči iz knjig, pa tudi iz življenja.«

Tako sta se tista dva prijatelja nazadnje sporazumela in sta prav imela. Slabo je dandanes človeku, ki nikdar nič ni bral. Še slabše pa je tistemu, ki je preveč bral, zraven pa pozabil brati iz knjige življenja. To se pravi: Kdor le bere, pa se iz življenja nič ne nauči, ostane kakor novorojeno dete, neroden in nesposoben.

Meni se dozdevata taka dva človeka nekako taka: Tisti, ki nič ne bere, pa se drugače iz življenja uči, je podoben bistrovidnemu možu težkega koraka, ki s svojo nerodno hojo marsikaj pohoči in prevrne, pa nazadnje vendarle pride na cilj. Tisti pa, ki samo bere in se iz življenja nič ne nauči, je podoben možičku, ki ima mehko hojo in kratek vid. Tak morebiti ne bo nič polagal, pač pa bo stopical in stopical, pa nikamor ne bo prišel.

Zato se učimo ne le iz knjig, marveč tudi iz življenja!

Vojni dogodki preteklega tedna

Živahni letalski boji v Tuniziji

Italijansko vojno poročilo št. 1022 od 13. sušca sporoča, da so na tuniškem bojišču bili ogledniški boji ter da so osna letala v nizkem poletu napadala sovražna letališča, kjer so zbirala več letal in motornih vozil. — V Tunisu so nemški lovci sestrelili šest sovražnih letal.

Italijansko vojno poročilo št. 1024 od 15. sušca omenja, da je v Tuniziji elabo vreme oviralo večje boje na suhem in v zraku. Topništvo je zabilo eno sovražno letalo. Nad Sicilijskim prelivom so Italijanski lovci zbili en angleški dvomotornik. — Italijanska torpedna letala so pri Boni napadla sovražno ladijsko sprempljavo ter zadela en parnik.

Italijansko vojno poročilo št. 1025 od 16. sušca veli, da so v južni Tuniziji strmoglavsko letala učinkovito napadla zbirališča sovražnih čet in avtomobilov. Nemški lovci so sestrelili tri sovražna letala.

Italijansko vojno poročilo št. 1026 od 17. sušca naglašja, da je na južnem odseku tuniškega bojišča bilo boji živahno topniško bojevanje. Nemška letala so napadla mesto Tripolis ter sovražna letališča v severni Tuniziji, kjer so na tleh uničila tri sovražna letala. Drugi nemški oddelki so napadli sovražno ladijsko sprempljavo, ki je vozila od Bengazije, ter zadeli tri parnike. — V srednjem delu Sredozemskega morja je Italijanska lahka pomorska enota potopila sovražno podmornico. — Druga sovražna podmornica pa se je razletela, ko je zadela v minsko zaporo. Doselej so Italijanske pomorske enote v zadnjih šestih mesecih potopile 21 sovražnih podmornic, najmanj 15 drugih pa hudo poškodovale.

Italijansko vojno poročilo št. 1027 od 18. sušca pove, da je na tuniškem bojišču v krajevnih bojih bilo prijetih kakih sto ujetnikov. Oeno letalstvo je toliko sovražne kolone ter zabilo pet angleških letal.

Italijansko vojno poročilo št. 1028 od 19. sušca navaja, da so Italijanska torpedna letala napadla sovražno ladijsko sprempljavo ter potopila tri parnike, izmed katerih je eden imel 7000 ton, dva pa po 5000 ton.

Italijansko vojno poročilo št. 1029 od 20. sušca razglaja, da so na južnem delu tuniškega bojišča osne čete po večdnevni bojih zasedle novo važno postojanko ter pri tem zajele 1600 ujetnikov, 16 tankov, 90 topov in 70 avtomobilov.

Nemški uspehi na vzhodu

Nemško uradno poročilo od 13. sušca ve priporočati, da je ob Kubanu sovražnik imel velike izgube, ko so ga nemške gorske čete iz postojank ven vrgle ter pri Bjelgorodu nemške čete na široko napredujejo.

Nemško uradno poročilo od 15. sušca razglaja, da so nemške čete prejšnjega dne v celoti zavzele mesto Harkov ter da je bil sovražni protinapad pri Bjelgorodu zlomljen.

Nemško uradno poročilo od 16. sušca pravi, da nemški napad med Harkovom in Bjelgorodom ter severnozhodno od Kursa je vedno napreduje.

Nemško uradno poročilo opazuje, kako so jugovzhodno od mesta Harkov nemške čete obklopile večje ruske sile, ki jih Nemci zdaj uničujejo. Nemški napad proti Bjelgorodu napreduje.

Nemško uradno poročilo od 18. sušca naznanja, da so jugovzhodno od Harkova obklopile sovjetske čete zdaj uničene. Ruski napadi južno od Orla so bili krvavo odbiti.

Nemško uradno poročilo od 19. sušca poroča, da so nemške čete presenetljivo napadle in zavzele mesto Bjelgorod. Južno od Orla, pri Vjazmi in Stari Rusiji so sovjetske čete skušale vdreti v nemške postojanke, pa so s hudimi izgubami bile odbite.

Nemško uradno poročilo od 20. sušca navaja, da je sovražnik med Doncem in Dnjeprom od 13. svečana dosejel izgubil več kakor 50.000 mrtvih, 19.549 ujetnikov, 1400 tankov, nad 3000 topov in nad 1800 motornih vozil. — Nemške čete so kljub blatnim cestam in sovražnim protinapadom dosegle reko zgornji Donec.

Hudi boji na morju

Nemška poročila od 20. sušca poročajo, da so na Atlantskem morju zdaj hude bitke med angleškimi ladjami ter med nemškimi podmornicami, katere napadajo angleške ladijske sprempljave. Te ladijske sprempljave plovejo v varstvu angleških in

ameriških vojnih ladij, s katerimi se zdaj nemške podmornice bojujejo.

Nemško uradno poročilo od 15. sušca pa je naznanjalo, da nemške podmornice na Atlantskem morju še naprej udarjajo, in sicer ob vzhodni obali južne Amerike. Po tistem nemškem poročilu so nemške podmornice potopile iz ene same ladijske sprempljave sedem parnikov s skupaj 49.000 tonami, še en parnik pa je bil zadet. O tem pa ne vedo, ali se je potem potopil, ker zaradi hude obrambe ni bilo mogoče gledati.

Nemško uradno poročilo od 20. sušca pravi, da so nemške podmornice v severnem Atlantskem morju v boju s sovražno sprempljavo, ki je vozila proti vzhodu, potopile skupaj 32 ladij s 204.000 tonami ter 1 rušilec.

»Dalekosežni sovjetski načrti«

V »Slov. domu« smo te dni čitali: Ekspanzivne težnje Sovjetske Rusije je potrdil neki ruski vojni ujetnik, ki je dejal, da se na visokih šolah v Moskvi že nemškega jezika, ker Rusija potrebuje mnogo ljudi, ki bodo dobro obvladali nemščino, češ da bodo lahko opravljali službo v novi sovjetski republiki v Nemčiji.

Prekop med Donavo in Tiso

bodo začeli kmalu graditi. Prekop bodo zgradili med krajeva Nikeske in Soroksar. Dolg bo 107 km, širok pa do 100 m. Gradili ga bodo 8 do 10 let in so izračunali, da bo veljal vsak kilometer približno 1.000.000 pengő.

Nemčija ima manganove rude na pretek

Romunska vlada je izdala zakon o izkoriščanju rudnika manganove rude v Bukovini, ki je last romunskega verskega zaklada. Letni pridelek v tem rudniku bo znašal do 9000 ton in ga bodo skoraj v celoti prodali Italiji. Ceno so določili na 2200 lejev za tono. Dosedaj je šla manganova ruda iz Bukovine v Nemčijo, ki pa ima sedaj dovolj manganove rude in drugih krajev, zlasti iz Ukrajine.

Kava uspeva tudi v Nemčiji

V Wasenweilerju, najbolj topli občini v Nemčiji v južnem delu Badena ob Renu, so lani s uspehom napravili poskuse za pridelovanje kave. Uspeh je bil zelo ugoden, zakaj pridelek je dosegel osemkratno količino semena. Tudi kakovost pridelane kave je prav dobra. Letos bodo mnogi vinogradniki tamošnje okolice sadili kavino rastlino. Pri tem bodo sodelovali nekateri Nemci, ki so se ob izbruhu vojne vrnili iz Mehike in Jave in poznajo dela za pridelovanje kave.

Zanimiv poskus varčevanja

Zanimive poskuse so napravili v Italiji v keramični industriji. Keramični material, ki so mora žgati, segrejejo najprej z domačim premogom in šele ob koncu, ko je treba doseči najvišjo toploto, uporabijo nemški premog. Na ta način prihranijo pri izdelovanju keramičnih izdelkov 65 odstotkov uvoženega premoga.

Krojači morajo popravljati nošene obleke

Nemški državni urad za oblačila je izdal odredbo, po kateri morajo podjetja oblačilne industrije, obrti in trgovine v prvi vrsti izvršiti popravila nošenih oblek (zbožanj, predelava, obratovanje, čiščenje itd.). Podjetja, ki so dolžna sprejemati obleke v popravilo, ne bodo smela do 15. maja — razen uniform in žalnih oblek — izdelovati novih oblek.

Tudi moko konzervirajo

Konzerve iz moke je izdelal neki madžarski kemik, kar ni brez pomena, zakaj moka se rada v skladiščih pokvari. Prednost nove konzerve je v tem, da ne potrebuje nobenih dodatkov in lahko hranimo moko, kolikor časa hočemo, pa vendar ne izgubi nobene svojih prvotnih lastnosti. Ni brez pomena tudi to, da se s konzerviranjem zmanjša tudi prostornina moke, kar pomeni prihranek pri prevozu in vskladiščenju.

Nalezljive bolezni iz Sirije in Iraka

Turško zdravstveno ministrstvo je dognalo, da so iz Sirije in Iraka zanesli v Turčijo nekatere nalezljive bolezni, med njimi tudi koze. Med

KRATKE Z vsega sveta

16.000 žensk so doslej spravili v aktivno službo vojske, mornarice in letalstva v Združenih državah.

Prozorno svilo, ki bo služila namesto stekla, so jo posrečilo izdelati nekemu japonskemu kemiku.

Ladjice iz gumijskega začeli izdelovati na Japonskem; poskusne vožnje so dobro uspeli.

Davek na vojne dobičke so uvedli na Slovenskem; pričakujejo, da bo dal pol milijarde slovaških kron.

Zaradi političnih ciljev se je Gandi, voditelj Indijcev, v vsem svojem življenju doslej postal 102 dneva.

Novo državno posojilo v znesku štirih milijard pezet je odobrila španska vlada.

V letovišču Boca Grande na Floridi je te dni umrl ameriški milijarder John Morgan.

Madžarska je trdno združena s svojimi zavezniki v boju za usodo Evrope, je izjavil madžarski ministarski predsednik Nagy.

Novo posojilo za 13 milijard dinarjev je razpisala ameriška vlada.

Bolgarska tobačna žetev v letu 1942. je bila zaradi izredno hude suše p. količini malo zadovoljiva; kakovost je boljša od prejšnjega leta.

Oplemenitev divjih oljčnih dreves bodo na odredbo kmetijskega ministra izvedli na Bolgarskem.

V Romuniji so zasegli vse zaloge mla, ki je bilo izdelano iz loja.

Družbo za gojitve in prodajo gob so ustanovili v madžarski Budimpešti.

20.000 ton riža bodo letos poslali iz Chile v Argentino; Chile je letos prvič nastopila kot izvoznik riža.

Na pogajanja za sklenitev trgovske pogodbe bo prišel v kratkem v turško Ankaro nemški minister dr. Clodius.

25.000 Čangkaškovi vojakov se je v Kwantungu predalo japonski vojski.

V Londonu je 17. marca umrl westminstrski nadškof kardinal Artur Hinsley.

77 smrtnih žrtev je zahteval zadnji zračni angleški napad na nemški München.

Na Dunaju je umrl tirolski dramatski pisatelj 76letni Karel Schönherr; njegova dela so igrali tudi v slovenskih gledališčih.

V norveškem Oslu je umrl 64letni kipar Gustav Vigeland, znan po svojih umetninah tudi v inozemstvu.

Nov vodovod dobi albanska Tirana; to bo največja pridobitev mesta pod fašističnim režimom.

Jemati pse v vlake je v vsej Nemčiji prepovedano; samo službeni kužki imajo še prednost.

Manifestacije za Italijo so bile te dni v Tunisu; poslali so Duceju brzoglavni pozdrav in zahvalo.

24 belgijskih deklet se je odpeljalo v Hamburg in jih bodo nastavili kot strežnice v nemških vojaških bolnišnicah.

Epidemija tifusa je zavladovala v afriškem Maroku in se je razširila tudi na tam bivaajoče ameriške čete.

Izdelovanje, kupovanje in prodajo vsakršnih predmetov iz zlata je prepovedala madžarska vlada.

Silni viharji divjajo na Švedskem; podrili so zadnje dni več sto tisoč drevec.

Bivši newyorški župan La Guardia bo imenovan za guvernerja Francoske severne Afrike.

Do 850 milijonov švicarskih frankov je izgubila švicarska hotelska industrija do konca l. 1942. zaradi sedanje vojne.

S poskusom so pričeli v Zgornjem Tuhinju. Odprli so štiri razrede. V prvi razred je vpisanih 73 otrok.

drugimi varnostnimi ukrepi je oblast odredila tudi strogi pregled iz Iraka uvoženih datljev. Vso prebivalce prizadetih krajev so cepili proti kozam. Kdor se ne bo mogel izkazati s potrdilom o cepljenju proti kozam, ne bo dobil krušne karte.

Žoga, ki odskakuje 2 in pol metra visoko

Nekemu trgovcu s cigaretami na Finskem so jo posrečilo po večletnih poskusih izdelati gumi iz živalskih kit. Kite je skuhal, sesekljal, pomeljal in stisnil. Nato je izdelal gladko žogo, ki odskakuje od tal kar 2½ m visoko.

Komunisti v Suhi krajini in pri Polhovem gradu strašno poraženi

Tiste dni pred sv. Jožefom so kar tri partizanske brigade, kakor jih sami imenujejo, pribrale nad ubogo Suho krajino, da bi ustrašile tamkajšnje dobro ljudstvo. Svoje vloge so si razdelili ter hkrati napadli vse vasi v Suhi krajini od Ambrusa in Hinj do Korinja in Krke.

Hoteli so povsod uničiti tamkajšnje vaske kraje. To se jim ni posrečilo, ker so fantje prav tako v Ambrusu, Hinjah, na Korinju, na Krki in v Hočevju vse partizanske napade junaško odbili ter partizanom prizadeli silne izgube. Zato so se partizani maščevali ter požigali vasi, kjer koli so mogli dobiti blizu. Tako je velik del Ambrusa bil pogorel. Tam, kakor tudi drugod, so pobijali mirne ljudi, starce, otroke in ženske. — Samo v Ambrusu so partizani pobili 6 ljudi, med njimi, kakor nam poročajo, 85 letnega moža, 18 letno dekle in 14 letnega fanta.

Toda maščevanje za te grozovitosti je sledilo partizanom za petami. Od vseh strani so prihitali oddelki s pomočjo, ki so partizanske tolpe stisnili ter jih obkolili. Samo pri Ambrusu je padlo 100 partizanov.

Hkrati z boji v Suhi krajini so se začeli veliki boji zoper komunistične tolpe v okolici Polho-

vega grada in na Toškem čelu, kjer je bilo v bojih ubitih 81 partizanov, 32 pa ujetih.

O tem smo dobili tole poročilo, ki ga objavljamo:

Dozdej ugotovljene izgube partizanov: 690 mrtvih

Med zmagovitim nastopom tega tedna so italijanske oborožene sile v spopadu s partizanskimi oddelki, značajočimi več kakor 3000 mož, torej dosti močnejšimi od naših sil, zadale partizanom kar najhujše izgube. Komunistični uporniki so na bojišče pustili 690 mrtvih, kolikor je do sedaj ugotovljeno. Dva sta bila ujeta, 19 upornikov pa se je javilo oblastem. Natančnejša poročila o poteku te velike bitke bomo priobčili med tednom.

Pretekli teden je bil za partizane teden največjih porazov in takih izgub, kakršnih doslej še nikoli niso doživeli. Pretekli teden je za partizane v naših krajih — začetek njihovega konca.

Kako so mučili in umorili Alojzija Jakoša

Z njim vred sta mučeniške smrti umrla tudi župnik Nahtigal in kaplan Cvar

Rajni Alojzij Jakoš se je rodil 29. junija 1880 v Brankem v občini št. Janž. Priženil se je 1. 1911 na Roženberk v občini št. Rupert. Po 63 letih je odšel v večni raj, ko je umrl mučeniške smrti v Roženberškem gozdu. Zapustil je 11 otrok, ki o njem takole pripovedujejo:

Oče je bil na Veliki Cirkni v vinograd trto škropil. Po napornem delu je šel malicat v zidnico, ki jo ima zraven svojega vinograda.

Blizu Jakošovega vinograda ima svoj vinograd tudi njegov sosed mlinar Kregelj, ki je takrat tudi škropil. K temu so prišli partizani ter mu s smrtjo grozili, če ne bo povedal, kje ima zidnico Jakoš. Feliks je moral iti z njimi in pokazati zidnico, nakar so jo partizani obkolili in vtrli vanjo. Ker v zidnici ni bilo nič orožja, so riezali 63 letnega starčka in ga gnali, kakor živca na Roženberk h Kreglju. Z njimi je moral iti tudi Feliks; tam je bilo zasiljevanje. Najprej so komunisti zaslišali Feliksa ali kaj ve, kje ima Jakoš orožje. Ta ni vedel ne slišal nič o kakem orožju. Jakoša so zaslišali, kje ima svoja dva sinova Jožeta in Marka, o katerih ubogi mučenec ni vedel nič. Nato so ga gnali na njegov dom, kjer so komunisti napravili preiskavo, kar je bilo zopet zaman.

Nato so Jakoša odvedli ven. Ustavili so se pri nji za hišo, na kateri so njegovi trije mlajši sinovi okopavali korožo. Pomislite, kako so se prestrašili, ko so zagledali svojega očeta med partizani. Komunisti so se smejali otrokom, ki jim je bilo tako hudo za očetom. Oče jim je še spregovoril zadnje besede: »Dragi moji otroci, če me ubijete, vas prosim, molite zame, ubogajte svojo mater ter bodite pridni!« Otroci so poslušali svojega očeta zadnjikrat, nakar so se spustili v obupen jok. Jokaje so prosili partizane, naj spustijo očeta. Seveda imajo komunisti trdo srce kot kamen, katerega ne moremo omehčati. Jakoša so nato odvedli v gozd, ki je 10 minut oddaljen od doma. Dve hčerki sta tekli za njimi in jih lepo prosili, naj spuste očeta. Pa tudi to ni nič pomagalo.

Ko so ga prignali v gozd, so ga zaslišali, a rvedli niso nič. Nato so ga pretepli, da je bil ubogi oče ves raztepen. To se je zgodilo 17. junija 1942.

Drugi dan, 18. junija ob 11 dopoldne so ga spet mučili. Obenem z njim tudi gg. župnika Nahtigala in kaplana Cvara.

Začelo se je takole: Najprej so jim porezali nohte na rokah in nogah, posneli kožo od komolca do zapestja, polomili vsem trem roke in noge, porezali nosove in ušesa. Nato so si sprovabili drug za drugim omedleli, nakar so jih spravili iz omedle, da so jih mučili še naprej. Gospoda župnika in Jakoša so ustrelili, g. kaplana so še mučili: bili so ga s korožabom po glavi in križu, nakar je izdihnil svojo blago dušo.

Tako otroci popisujejo mučeniško smrt svojega očeta H koncu pravijo:

Res nas je potrla očetova mučeniška smrt, toda ponosni moramo biti, da imamo očeta mučeniška, ki je umrl za vero in dal zgled svojim otrokom. Predragi naš oče so bili dobri za nas, vsako nedeljo so prejeli sv. obhajilo. Kako lepo so se pogovarjali z Njim, a zdaj sta skupaj. Nikdar jih ne bomo pozabili, spominjali se jih bomo v molitvi v upanju na veselo svidenje.

Slava vsem trem mučnikom, ostale naj to laži Bog!

Zrtev partizanov

drto družinsko življenje, otroci sirote, za mladeniče in može pa smrt v najlepši dobi življenja, to je blagoslov, ki ga prinaša Osvobodilna fronta. Pokojnik je bil tih in miren značaj, zapustil je tudi osivele starše, ki objokujejo poleg smrti svojega sina še internacijo treh drugih sinov. Tudi to je blagoslov OF.

† Jožef Kranner

Dev. Mar. v Polju. Te dni so naši farni zvonovi zopet žalostno zapeli. Za vojaškim tovarišem Hočevarjem, neustrašenim Holozanom Dragotom in vrlim delavskim podžupanom Pogačnikom z ženo, je nastopil pot v srečnejše posmrtno življenje junaški član poljske vaske straže Jožef Kranner. Pri napadu na Mokree ga je smrtno zadela partizanska avinčenka, padel je torej za vero in

narod v boju s komunističnim brezbožstvom. Veliko spoštovana, tako hudo prizadeta Krannerjeva družina naj bo prepričana, da bo velika števila, ki je od nje božja Previdnost zahtevala, prinesla našemu, kakor še nikdar tako hudo preizkušenemu narodu boljše, srečnejše dni. Zato: kvišku srca! Hrabremu katoliškemu borcu Jožetu pa: večna hvala in slava! Na Jožefovo, 19. marca 1943.

Štirje grobovi na Molniku

Ze zadnjikrat smo poročali, da so fantje na Molniku odkrili grob umorjenega kaplana Antona Hočevarja, blizu tam pa še tri druge grobove.

Ko so grobove odprli, so v vsakem našli po enega mrljca. Pa je kaplana Hočevarja so mogli spoznati, drugih niso mogli. Blizu kaplanovega groba je ležala pokopana 20 do 25 let stara ženska, ki je imela temne in kratke lase. Zobe je sicer imela zdrave, vendar je na vsaki strani bil po en srebren zob.

Drugi grob je bil kakih 200 metrov stran. V njem je bil pokopan možki srednjih let. Obleden je bil v rjasto srajco, kratke rjave hlače, temnosivi pulover brez rokavov ter je bil prepasan z usnjeno pasom.

Nekoliko niže je bil še en grob, v katerem je ležal kakih 40 let star možki v temni obleki.

Vsa štiri trupla so prenesli na šmarsko pokopališče, kjer so v mrtvašnici bila svojem na ogled, da bi jih kdo prepoznal.

Komunistična tolpa razbita

Pretekli teden je skupina slovenskih fantov iz Mlačevega napravila pohod proti št. Juriju. V nekem gozdu so našli na malo taborišče ter v njem zajeli pet partizanov in eno partizanko. Boj je bil kratek. V boju je en partizan pobegnil — vsi drugi so bili ujeti ali pa padli. V boju je padel vodja tiste tolpe, zloglasni Šibernik France od št. Jurija. Padla je tudi partizanka Rode Roza iz Vel. Mlačevega, ki je do zadnjega streljala. Hudo ranjen je bil tudi gosposki kmet Strubelj Anton, ki je šel med partizane v upanju, da mu ne bo več treba delati in da bo imenitno živel. Te obljube so traja pastemu in lahkovernemu lahkoživcu dajali grosupeljki komunisti, med katerimi se je vodilno odlikoval veterinar Valentinčič in zdravnik dr. Podkoritnik. Ko je možakar nazadnje sprevidel, da iz tistih obljub ne bo nič, ker ga bodo poprej užili, anedle, se je hotel že vdati, pa mu je to preprečil zloglasni grosupeljski Šulgoj, ki se je pred nekaj dnevi sam usmrtil. Poleg teh sta bila neranjena zajeta še dva: Jože Čelenski z Jesenic, ki je bil komunist že na Jesenicah ter je prišel v te kraje zato, da je tukaj pod imenom osvobodilne fronte organiziral komunizem. Zdal ga je doletelo plašilo za njegovo brezvestno delovanje. Z njim obenem je bil še zajet Jože Šerjak iz Pec pri št. Jurju. — V taborišču so našli mnogo masti in drugega živčevja, ki so ga ljudem pobrali, zraven pa mnogo propagandnega gradiva. Pet rabljev slovenskega naroda je zapadlo roki pravice.

NOVI GROBOVI

V Kranjski gori je odšel v večnost 95 letni najstarejši občan Peter Strukelj. — Umrl so še: 53 letni Janez Radan in 62 letna Neža Meglič iz Trčiča, Jože Glušič iz Kamnika, Florian Savinšek iz Sp. Palovič, Janez Homovec iz Mekinj, Ivanka Bernot iz Zg. Palovič, Alojz Zupan iz Sute, Luka Smrečnik iz Kamnika, Marija Vidic iz Mošenj, Miha Mokorel iz Leš in Jože Roter iz Kokrice. — V Stari Loki pri Škofji Loki je odšel v večnost ugledni gostilničar in posestnik Jurče Gosar. — V Zagrebu so pokopali Daliborja Trnkoczy Zaszkala. — V Cerkljici je zaspala v Gospodu dobrotnica revežev 75 letna Jakše Amalija. — V Mariboru je pred dnevi odšla h Gospodu po večno plačilo sestra mučenišaka akademika Frančka Zupca Anka Zupec. — V Brusnicah pri Novem mestu je umrl mož poštnjak, gostilničar in posestnik 72 letni Andrej Hudoklin. — V Lučah pri Benčurju pri Kranju sta umrla 66 letni posestnik in gostilničar Ivan Jekovec ter 80 letna Marijana Perdan. — V Repnjah je umrl Ivan Hlebar, v Zg. Tenetišah Helena Grašič, na Golniku Alojzij Zidar, v Seničnem Emil Veternik, na Pristavi pa Antonija Primožič. — V občini St. Vid nad Ljubljano so umrli: Alojzij Lampič iz Stanežič, Ivan Kosmatin iz Vižmarjev, Ljudmila Verbič iz Vižmarjev, Stanislav Ceditnik iz Zgor. Gameljnov, Frand Ločnikar iz Vižmarjev in Ivan Vočič iz St. Vida. — V Poljanski občini so umrli: Jožef Frian iz Poljan.

(Nadaljevanje na 4. strani spodaj.)

Kaj je NOVEGA

d Obletnico kronanja Pija XII. in šestdesetletnico ljubljanskega škofa sta tako Ljubljana kakor tudi podeželje praznovala v nedeljo, 14. marca, z lepimi cerkvenimi slovesnostmi. V ljubljanski stolnici je imel slavnostni govor dr. Janko Arnež, slovesno sveto mašo pa je opravil sam prevzvišeni jubilar. Popoldne je moška katoliška akcija priredila vzpodbudno spominsko svečanost v ljubljanski franciskanski dvorani, ženska katoliška akcija pa v Lichtenturnu. Obeh prireditelj se je udeležil tudi škof dr. Rožman, ki je opozarjal zlasti na besede, izgovorjene nedavno po sv. očetu Piju XII.: »Povejte Slovencem, da jih ljubim, da sočustvujem z njimi in da molim zanje.« Prevzvišeni je v svojem nagovoru člane katoliške akcije opozarjal, da je ta papeževa molitev poročstvo za nas, da bomo obetali. Kadar so papeži molili za nas, so molili za nas kot katoličane. Sveti oče Pij XII. pa molil za nas kot narod. Razcvet verskega in narodnega življenja bo prišel, samo tega ne vemo, če ga bomo mi dočakali.

d 80 letnik je postal 7. marca zlatostariš g. Jožef Kalin, ki še vedno pastiruje ob vzhodni goreškega velika Krna med vernimi Dreženčani. Na mnoga leta!

d Ducejevo nagrado ob rojstvu dvojčkov so podelili zakoncem Cimprihu Francu in Jožefi v Jurin vasi v občini Smihel-Stopiče in zakoncem Novaku Filipu in Mariji v Zvirah pri Hinjah.

d Ducejevo nagrado za rojstvo dvojčkov je dobila Gregorčič Josipina iz Dobove v obč. St. Peter.

d Barjansko zemljo spreminjajo v plodne njive. Znano je, da se ljubljansko barje od leta do leta zboljšuje in čedalje bolj spreminja v zemljo, zmožno za kmetovanje. Seveda ni mogoče v enem letu spremeniti vsega Barja v plodno ravnino, vendar je sedaj nagli odtok Ljubljanske omočji hitrejši očiščenje nekdanj močvirnih tal. Po leg velikih načrtov, ki jih izvajajo oblasti, je potrebno tudi podrobno očiščenje. Vode namreč nanesajo s hribov vsako leto v struge Jarkov in potokov mnogo voda in drugih naplavin, kar tudi ovira odtok vode. Lani je bilo k sreči zelo suho leto brez velikih nalivov in povodnj, tako da je bilo nanešene ga le malo novega voda. Pač pa se je bujno razraslo rastlinje, ki ga je treba tudi odstraniti. Povprečno vsako tretje leto je treba osušiti sleherni jarek in potok na Barju. Ker zdaj še nekaj let ni bilo večjih povodnj na Barju, pričakujejo barjanski kmetje, da utegnejo biti letos nalivi. Zato zdaj marljivo čistijo stare jake in potoke ter kopljejo tudi nove, tako da bo odtok vode lažji. Ta dela izvajajo ali kmetje sami na svojih poljih, ali pa po svojih delavcih Glavni odbor za očiščenje Barja. Sodeč po dosedanj delih bo letos neprimerno več barjanske zemlje spremenjena v plodne njive; zlasti bodo kmetje posadili mnogo več korus, sončnice in buč, torej kultur, za katere je barjanska zemlja prav primerna.

d Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino sporoča: Ugotovilo se je,

Ivana Bogataj iz Javorij, Ivan Tavčar iz Japorij, Ivan Čemažar iz Murave. — V občini Trata v Poljanski dolini so umrli: Feliks Končan iz Brebovnice, Karel Mihael Paul iz Fužin, Franc Dermota iz Fužin, Neža Špiček iz Stare Osejce. — V Ratečah je umrl občinski ubožec Julij Drešček. — V Beogradu je odšla v večnost nadušiteljica vdova 79 letna Elizabeta Smidova. — V Zg. Kašlju je zapustil solzno dolino posestnik in strojar Franc Babnik. — Na Vrhniki so pokopali mladega trgovca Cirila Malavašiča. — V Zlebiču je za vedno zatlenila oči gostilničarka in posestnica Marija Pucelj. — V Novem mestu je umrla 80 letna poštna uradnica v p. Albertina Kastelic. — V Mirni je odšel v večnost naročnik »Domoljuba« Šmrekar Ignac; imel je prav lep pogreb. — V Novem mestu je umrla 53 letna vdova po mlinarju Mariji Kovarčič. — V Ljubljani so zapustili volžno dolino trgovca Oton Raška, 82 letna Zofija Bernard, župnik v p. Alojzij Peterlin, trošarski paznik v p. Franc Čerov, vrhnjski posestnik in gostilničar Franc Dolenc, profesor glabe v p. Anton Dekleva, šofer Ivan Ciber, šolska sestra Knez Marija s. Korona, Uršula Veber, vzgojiteljica Fani Lap in uslužbenec carinarnice Avgust Miklič. Naj počivajo v miru! Preostale naj božati Bog!

da je zmanjkalo iz paketa, poslanega občini Brusnice (Novo mesto) 39 živilskih nakaznic za mesec marec, ki so označene s številkami od 173402 do 173900, a niso izpisane in so brez pečata. Te živilske nakaznice so neveljavne, na kar posebno opozarjamo vse trgovce in gostinske obrate, ki so dolžni prijaviti pristojni oblasti vsakogar, ki bi predložil katero izmed teh nakaznic. Ponovno opozarjamo trgovce in gostinske obrate, da ne smejo sprejemati samih odrezkov, ki so od nakaznice že odrezani.

d Za prenovitev novomeške kapiteljske cerkve so Novomeščani doslej zbrali lepo vsoto 25.777 lir. Nabiranje pa še ni zaključeno.

d Nenavadna sreča. V naselbinu Migliarina di Campi živi delavec Mauro Savanella. Te dni je prejel od pristojnega sodišča sporočilo, da mu je njegova mati, ki je eploh ni poznal, kakor tudi ni poznal očeta, zapustila del svojega premoženja v skupni vrednosti šestih milijonov lir.

d Posebna dovolilnica za Sicilijo. Od 30. marca dalje so za potovanja v Sicilijo in na Sicilijo uvedli posebne potne dovolilnice, ki so enake dovolilnicam za Tarent, Brindisi in Sardinijo. Za izdajo dovolilnice je treba vložiti pri policijski oblasti (kvestorju) navadno prošnjo s popolnimi osebnimi podatki ter navesti razlog za potovanje.

d Kakor v prvi svetovni vojni. — V »Jutru« beremo: Z odlokom rimske vlade od 23. aprila lanskega leta je bilo določeno, da se mora del cerkvenih zvonov izročiti za vojne namene. Zvonovi so sedaj popisani v smislu določb, ki pravijo, da se ne smejo vzeti za vojne namene zvonovi zgodovinske važnosti, takšni, ki predstavljajo umetniško delo ter zvonovi katedral. Zvonovi v drugih cerkvah se bodo pobrali približno do polovice. Oddaja zvonov se bo tako izvršila, da bodo cerkvam, ki razpolagajo s štirimi ali petimi zvonovi, vzeli po tri do štiri zvonove.

d Odredbe pristojnih oblasti je priobčilo dnevno časopisje pod sledečimi naslovi: Nov način podeljevanja kmetijskih podpor.

d Sol v Italiji ne bodo predčasno zaprli. Vse skušnje drugega polletja bodo v predpisnem roku. Solsko leto se bo torej končalo v določeni dobi. Tako se glasi uradno poročilo iz Rima, ki ga je objavilo dnevno časopisje.

d 29 vrst nogavic je dovolilo izdelovati pristojno ministristvo. Med njimi je 13 vrst ženskih in 7 vrst moških nogavic; ostale so namenjene večini mladin.

d Spremembe voznega reda. S ponedeljkom, dne 15. marca se na progi Kočevje—Grosuplje—Ljubljana ukine jutranji potniški vlak št. 9312; namesto njega se uvede potniški vlak št. 9312 z odhodom iz Kočevja ob 6.25 in s prihodom v Ljubljano ob 8.51. Vlak št. 9312 se bo na postaji Grosuplje križal z vlakom št. 9215 za Metliko. Na progi Trebnje na Dol.—St. Janž na Dol. se ukinejo mešani vlaki št. 9432, 9433 in 9435. Namesto njih se uvedejo sledeči mešani vlaki: Vlak št. 9432 z odhodom iz Trebnjega ob 7 in prihodom v St. Janž ob 7.55; vlak št. 9436 z odhodom iz Trebnjega ob 14.30 in prihodom v St. Janž ob 15.24; vlak št. 9433 z odhodom iz St. Janža ob 9.15 in prihodom v Trebnje ob 10.11 in vlak št. 9437 z odhodom iz St. Janža ob 16.35 in prihodom v Trebnje ob 17.30.

d Najstarejši ljudje ne pomnijo tako legega vremena, kakor smo ga bili letos doselej deležni v našu. Zjutraj je kazal toplomer kakšno stopinjo pod ničlo, opoldne pa je bilo vedno nad 10 stopinj Celzija toplote, čeprav je precej pihal veter.

d Varčevanje elektrike v Italiji. Pristojno ministristvo je odredilo delno omejitve uporabe električnega toka v marcu in aprilu. Uporaba za razsvetljavo in gospodinjstvo se mora v marcu zmanjšati za 25 odstotkov, v aprilu pa za 30 odstotkov nasproti decembru lanskega leta.

d Namesto moških ženske. Kakor bomo v dnevnikih, so v Rimu s 1. sušcem t. l. nadomestili vse moške od 18. do 53. leta starosti v kinematografskih ter gledaliških podjetjih in zabaviščih z ženskimi močmi. S 1. aprilom bodo prevzele ženske tudi tranvajsko službo.

d Nagradne natečaje za najlepši vrt, najlepši kurnik ter najboljšo kunčnico je razpisal tudi za letos g. Dopolavoro.

d Trgatev oliv v Italiji se bliža svojemu koncu. V zadnjem času se je pojavilo v nekaterih krajih pomanjkanje delovnih moči. Zato so se pridelovalci oliv dogovorili s Gilom, ki bo poslal za obiranje oliv na pomoč svoje nad 14 let stare člane. Mladino bodo plačevali za izvršeno delo po akordu.

d Iz rimskih krogov je izšla pobuda za uspešnejše zbiranje materiala, uporabnega za vojne namene. Izvedenci trdijo, da vsaka italijanska družina zavrže vsak teden približno kilogram materia-

Podeljevanje kmetijskih podpor na novo urejeno

Da bi se podeljevanje prispevkov Visokega komisariata k zgradbi gospodarskih stavb, k nabavi kmetijskih strojev, plemenskih živali in drugih potrebščin (gnojil, semen, sredstev za zatiranje boleznih in škodljivcev) bolj smoteno in sedanjim razmeram primerno uredilo, se odreja sledeče:

Kmetovalci, oz. zadrage ali občine, ki žele napraviti n. pr. sadno sušilnico, toplo gredo, nabaviti kmetijski stroj ali kako drugo potrebščno in žele podporo Visokega komisariata, naj to sporoče najprej kmetijskemu oddelku, da se jim more dati morebiten nasvet glede možnosti nabave, izbire sredstva itd. in da se jim, ako je prošnja utemeljena, odobri v mejah proračunskih možnosti v načelu podpora, ki se potem izplača po predloženem saldiranem računu in po odobrenem nakupu oziroma izvršeni gradbi, ko bo kolavdirano od kmet. oddelka.

Prispevki se podeljujejo za napravo sadnih sušilnic, toplih gred ter k nakupu sejnalnih strojev, trilerjev in zatiralnih sredstev do 50% nabavne cene, k nakupu plugov za globoko oranje in kultivatorjev pa do 33% nabavne cene. Pri toplih gredah se krijejo stroški za napravo oken (okvir in šipe). Zaradi skromnih kreditov se prispevki za mlatilnice, slamoreznice in druge kmetijske stroje ne morejo odobravati, ravno tako ne k zgradbi silosov za kisanje krme, gnojišč in hlevov. Vendar bo kmetijski oddelk dobrohotno proučil one primere, ki bi bili vredni posebnega upoštevanja.

Ako nabavi plemensko žival kmetijski oddelk Visokega komisariata, mora plačati prosilec, ki želi kupiti plemensko žival in ki upa na podporo, kavejco, ki jo za vsak slučaj posebej določi Visoki komisariat.

Priznavajo se tudi prispevki k nakupu prvovrstnih plemenskih živali in sicer do 50%.

Pravilno kolokovane prošnje je treba nasloviti na Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino — kmetijski oddelk in jih poslati po pristojni občini in okrajnem civilnem komisariatu, ki opremi prošnjo s svojo izjavo (priporočilno ali negativno). V izjavi je treba izrecno navesti, ali je prosilec večji ali manjši posestnik in če je podpora vreden in potreben. Nakup živine se bo moral izvršiti po navodilih kmetijskega oddelka, ki bo določil pasmo, kraj nabave itd. Po izvršenem nakupu predloži prosilec račun, ki mora biti pravilno kolokovan in overjen po okrajnem civilnem komisariatu, ki potrdi nabavo dotičnega stroja oz. sredstva.

Zaradi piling kreditnih sredstev se bodo mogli nakazovati prispevki le kmetijskim zadrugam, ki redno delujejo, občinam ter manjšim posestnikom, ki so podpore res potrebni in tudi vredni.

la, ki bi se dal uporabiti v prid vojne industrije: papirja, ateklenic, kosti, usnja, gumija in podobnih predmetov. Italija ima 10 milijonov družin, ki bi lahko marsikaj storile, da bi se ta material ne zavržl, temveč zbral in izročil tovarnam v predelavo.

d Zavod za združništvo Ljubljanske pokrajine je prelozil oba enodnevna tečaja, tako da bo tečaj za nekretnostne zadrage v sredo 10. za kreditne zadrage pa v četrtek, 11. marca. Rok za prijavo je podaljšan do 6. marca t. l.

d Najcenejši oblastno določeni klobuki so po 85, najdražji po 170 lir. Izdelujeta se v 4 skupinah.

d Umetni kavčuk izdelujeta v Italiji družbi »Iri« in »Pirelli«. Ena tovarna že obratuje, drugo pospešno zidajo.

d Za izrednega komisarja občine v Rovtavi je imenovan Anton Merlak.

d Odloke oblasti je priobčilo dnevno časopisje pod sledečimi naslovi: Razglas Duceja o vojaških kazenskih sodstvih na ozemlju, Zastave polkov je treba pozdravljati, Sprememba naziva sreskih načelstev (okrajni civilni komisarij), Nov čas zatemnitve (od 28. febr. dalje od 7 zvečer do 6 jutraj), Razdeljevanje racionaliziranih živil v sušcu 1943, Obnovitev izkaznic vseučilišnikov, Uvedba taksnega papirja, Določitev nagradne tarife za zobozdravniška in dentistična dela.

d Škatle za čevlje. Po nalogu ministristva — dokler ne izide nov odlok — se smejo čevlji prodajati odjemalcem v škatlah. Trgovci lahko zahteva za škatlo posebno odškodnino v znesku 2 lir, za škatle z otroškimi čevlji pa največ eno liro.

POBEGI UJETNIK

PRIGODE UJETA NA POLJONOVEM VOJAKA

Postrežbe da ne more obljubiti.

»Ni ne da, gospa, čemu pa imam strežaja?«

»Tegale?« je vprašala slabe volje. »Bog mi pomagaj! To je vaš sluga?«

»To je vaš sluga?«

»Bojim se, gospa, da vam ne ugaja.«

»Ne, nisem tega mislila; ampak tako mlad je. Bojim se, da mi bi vse razbil in polomil. Veliko odgovornost ste vzeli na svoje rame. Je pa tudi veren?«

»Sveda sem, gospa,« je odgovoril Rowley odrezano, da sem se moral čuditi.

»Ima, je zagodrnjala gospa in še dalje molčala.

»Veste, gospa, podoba je, da ne bova izvedela začeta vaših pogojev, kaj šele konec. No, priženite, da bomo kako prišli do konca.«

Počasi so se ji odprle ustnice. »Imate kakšno priporočila?« je vprašal nek glas kakor mrtvaški zvon.

»Kdri sem listnico in ji pokazal polno pest bankovcev. »Mislim, gospa, da so tile popolnoma dobri.«

»Boste brčkone pozno zajtrkovali?« se je glasno odzval.

»Gospa, želiva zajtrkovati ob vsaki uri, ki je vam prav, od štirih zjutraj do štirih popoldne! Samo nama že enkrat povejte ceno, če so vaša usta tako velika, da pride lahko na dan.«

»Večerja pa vama ne bi mogla nuditi.«

»Večerjat pojdeva z doma, vi nepoboljšljiva ženska, sem obljubil na pol v solzah na pol v smehu. »No, stvar je zdaj v redu! Jaz želim, da bi mi bili gospodinja, da veste! In jaz bom svojo željo tudi uresničil! Ali mi nečete povedati svojih pogojev? Pa dobro. Dobro vem, kdaj imam opraviti s poštno gospodinjjo. Rowley, razvežite torbo s plačili.«

»Je mogoče verjeti? Zdalet me je gospa pričela otevali, da sem lahko mislil! Toda borba je že minila; to so bili poslednji strelci, ki so prej bili pozdrav kot zopetne sovražnosti. Prav kmalu se je ponizala do zelo skromnih pogojev, pri čemer sva se z Rowleyjem celo izognila vprašanju po večerji. Vendar smo potratili mnogo časa; sonce je bilo že davno zašlo, po cestah in ulicah so že svetlele laterne in sosednje ceste se je že oglašal klic nočnega čuvaja. V bližini najinega stanovanja sem bil našel krčmo, kjer je bila, in tja sva krenila ter skupno sedla k pozni večerji.

Ampak toliko da sva naročila, kar bi rada, že so se odprla vrata in v sobo je stopil slok mlad človek s sunkovitim skokom. Ozri se je naokoli. Nato pa je krenil naravnost k najini mizi.

»Voščim vama blagoslovljen večer, prerese in spoštovanja vredna mojestra!« je prišel. »Ali dovolite, da vam predstavim mojega prijatelja, na kratko rečeno, da se za kratek čas zadržuje na vaši obali? Sicer se ne brigam za to, pri kom sedim, vendar mi je strašno zoprna grda navada sedeti sam satec pri večerji.«

»Dobrodošli, gospod,« sem odvrnil, »če mi dovolite, da sem gostitelj v krčmi.«

Iznenadenje se mu je prikazalo na obrazu in zmedeno me je ošinil s pogledom, ko je sedel.

»Gospod,« je nadaljeval, »dejal bi, da ste možak, ki ima nekoliko učenosti v glavi! Kaj bomo torej pili?«

Prijazno sem odvrnil, da sem že naročil vrček piva.

»To je zmerna merica in letnemu času primer-na pijača. Vendar ne vem, ali si bom tudi jaz naročil skromno merico. Niem nič kaj pri zdravju. Naporno študiranje mi je preveč razvnelo možgane, dolga hoja me utruja, zlasti se mi zdi, da so mi oči utrujene.«

»Prihajate nemara od daleč?«

»Ne posebno daleč, zato pa pogosto,« je odgovoril. »Tukaj v našem mestu — po vsej priliki ste tuje tukaj, kaj ne da? — Na vaše zdravje, gospod, in naše dobro poznanstvo, gospod! — Veste, v tem našem mestu, Edinovem gradu, je mnogo vijugastih ulic, ki delajo čast ustanovitelju. Na vsakih sto korakov je gotovo ena krčma, tako da so ljudje, ki veliko mislijo, lahko prepičani in gotovi, da se lahko pokrepijo v zmernih prestedkih. Pravkar sem potoval po tem delu mesta, ki mu dajeta narava in umetnost tolike prednosti. Nekoliko izbranih tovaršev, ki so sovražniki javnosti, pa prijatelji žale in vina, me je oserčilo na tej poti s svojo tovaršijo. Po hladni, samotni dolini Register Streeta se je vila naša majava pot.«

»To sem opazil takoj, ko ste prišli noter,« sem omenil.

»Bodite brez skrbi zavoljo tega,« mi je segel v besedo. »To se ve, da ste opazili. Samo priznam, da sem bil peklensko vesel, da sam nisem padel. Oprostite, prosim, gospod, da vas moram nadlegovati, ampak kam za vraga so vendar izginile moje vilice? Sedim pa jem, gospod, kot v londonski megli. Pripeljati bi bil moral s seboj človeka, ki bi mi svetil z bakljo; saj bi ga tudi bil, če bi bila ta mala živčica le umitala Veste, nameravam ustanoviti ljudoljubno društvo za snazhenje poštenih revežev in za britje vojakov. Z veseljem vidim, da ste po vsej priliki obrnili, čeprav ne izgledate ravno nevojaško. V mojem seznamu vrlin je britje takoj za pitjem. Samo pogledite me, samo da bi me videli z očmi domišljije, ko se prebudim v hladnem jutru, recimo, okrog tri četrtna na dvanajst. Ne da bi mi količkar prišlo na misel, da bi izpil požirek vsega priznanja vrednega, ampak nezadovoljujočega šibkega piva ali zdravilne, čeprav plehke sodovice, primem z negotovo roko smrtonosno brade. Ob robu prepada se pričnem drsati po drsalkah — to je misel, ki razburja človeka! Nemara že krvavim iz neozdravljivih ran. Polje je požeto, grem iz sobe popolnoma mirno, toda zmagovalno. Da govorim z besedami že kar onemlede rečenice, ne bi priznal Wellingtona za strica! Tudi jaz sem tvegal kri pred neizmerno nevarnim zrcalom za britje.«

»Tudi jaz sem teegal kri...«

Tako naduto me je ta človek zabaval ves čas, ko sem večerjal in je navsezadnje mislil, kot pijanci po navadi vedno sklepajo, da ga je naključje pripeljalo v prav duhovito družbo, ker je bil sam toliko brbljav. Povedal mi je, kako mu je ime in kje stanuje in me prosil, da bi se vendar zopet kje dobili. Nazadnje mi je še predlagal, da bi neki dan nekje na deželi skupaj kosili.

»Veste, gre za službeno kosilo,« mi je pojašnjaval. »Dostojanstveni in senat vseučilišča v Cramondu, učene ustanove, na kateri imam čast biti profesor neumnosti, se snidemo v staroslavni krčmi 'Pri Cramondskem mostu', da proslavimo

našega prijatelja Ikara. Eno mesto je še prosto, očarljivi prijatelj, in tega ponudim vam.«

»Kdo pa je vaš prijatelj Ikar?« sem ga vprašal. »Visoko stremeti sin Dedalovi? Je mogoče, da še nikoli niste slišali ime Byfield?«

»Prav mogoče in celo resnično.«

»Mar je slava nekaj tako postranskega? Byfield, gospod, je zrakoplovec; on vneta posnema slava dejanja Lunardi, in namerava pokazati prebivalcem — prosim, oprostite — visokemu in nizkemu plemstvu naše okolice — kako se dvigne zrakoplov v zrak. Kot enemu izmed tega plemstva mi bode dovoljeno, da povem, da mi kar nič ni do vsega tega. Šepetaje zaupam vašim ušesom, da se živa duša ne zmeni za to. Vsa reč spada v ropotarnico, gospod. Ampak Cramondsko vseučilišče želi počastiti zasluge tega moža, ne primer-nost njegovega poklica, in Byfield ima slavo v glavi, čeprav je dober pivec in ni prav nič napčen, kadar pije. Pod vplivom ožarjenosti pri-jazne steklenice bi pristranski človek celo rekel, da je dovipen.«

Pozneje se je pokazalo, da se je vsa ta stvar bolj tikala kot sem takrat mislil. Toda zdaj so mi je mudilo domov. In ta čas, ko je ta prijatelj še dalje čenčal, je nastala nevihta, nebeške zav-tornice so se odprle, da je dež kar butal ob okna krčme; ob tem neljubem znamenju sem se do-mislil, da me kliče dolžnost še drugam.

23.

Swanston Cottage ponoči

Ko sem stopil na ulico, je malo manjkalo, da me ni sila viharja vrgla nazaj. Z Rowleyem sva morala kričati, da sva se razumela. Veter je divjal po vsej cesti, kjer sem hodil, in mi tulil na ušesa. Ploha, ki je zaradi bližnjega morja imela slan okus, je naravnost preplavila celo mesto. Zdal se je stemnilo, zdaj zopet razvedrilo, kakor je pač veter gnal oblake. Zdal je bilo videti, kot da bi ugasnile vse polične svetilke od enega konca dolge ulice do drugega, ko pa je v naslednjem hipu veter odjenjal, so zopet zagorele in iznova razsvetljevale tlak, tako da je tema bila še bolj vidna.

Pred menoj je bila dve milj dolga pot, ki je izvečine držala v breg in bila debelo pokrita z blatom. Brž pa ko so bile poslednje polične za menoj, me je objela tema, ki so jo prekinjale samo posamezne razsvetljene kmečke hiše, kjer je bilo slišati pasji lajež. Vihar se je polagoma polegel, dež pa se je izpremenil v neprestan ve-soljni potop, da sem bil do kože premočen kot bi trenil. Spremljalo me je grozljivo tulenje psov, in pogumno sem se upiral otožnosti, ki me je obhajala, vendar sem stanovitno stopal v noč. Kaj neki je jezilo te živali, da so sredi bučnega dežja lahko razločili moje rahle stopinje? Zgodbe iz otroških let so mi šle po glavi. Reke! sem si sam pri sebi, nemara gre kak morilec m'mo in živali so zavohale slabi vonj krvi; zdrni! sem se ob tej misli in obrnil te besede na sebo!

Mar ni bil to brezupen položaj? Za človeka, ki ljubi? Je kdaj žel človek v takem obutju ubiti? Najraje bi se bil na mestu obrnil. Ni ameto, da človek tvega tako važen, odločen odgovor, če je v duhu potri in pobit, obleka vsa mazana in roke mokre! Vendar pa je bila vi-tarna noč tudi ugodna za mojo namero; omogo-čala mi je govoriti s Floro samo.

Ko sem stopil na vrt, ki je obdajal vilo, sem bil iznova v prav neugodnem položaju. Skozi špra-je v oboknicah dnevne sobe so prihajali žarki svetlobe od sveč, sicer pa je bila vsepovsod črna tema. Drevje in grmovje je bilo dobera mokro, nižje leželi deli vrt izpremenjeni v močvarjo. Brž ko je veter čez zra zopet potegnil, in je ploska-talo mokro vejevje nad glavo, vmes pa je po vsem parku udarjal ostri dež. Splazil sem se tik do okna in skušal pogledati na svojo uro. Bilo je pol osmih; pred deseto, morebiti celo pred pol-nočjo bi se nemara nikdo v hiši ne podal k po-čitku. Moje nade so bile v resnici ne posebne razveseljive.

Cele tri ure sem moral zoprati divjanju vi-harja in vztrajati v svojem zavetju. V duhu sem gledal najhujše trenutke svojega vojnega življenja. Kakor ur sem stal na sprednji straži ob takisto zaniknem vremenu, ne da bi včasih imel količkar v želodu in v stalnem pričakovanju, da dobim kroglo namesto zajtrka. V primeri z no-vočnimi neprilikami se mi je vse to videlo lahko in malenkostno. Tako čudno smo ustvarjeni ljudje! Toliko lažja in večja je ljubezen do ženske od same ljubezni do življenja!

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Največji otok Sredozemlja

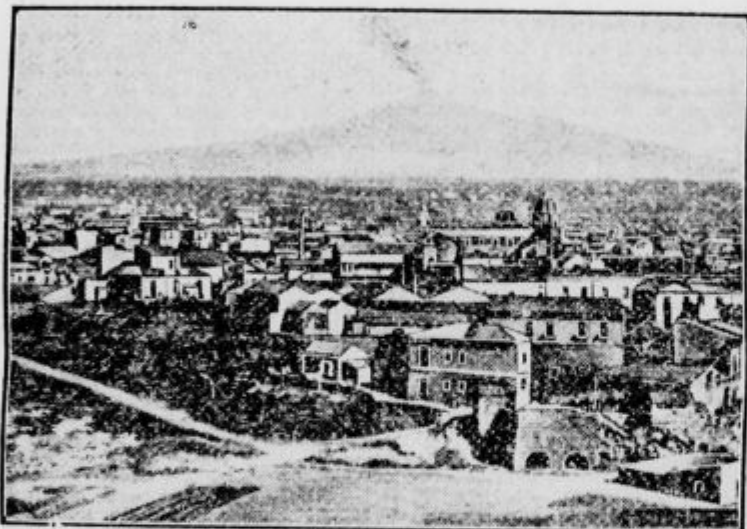
Vulkan Stromboli

Sicilija meri nad 25.000 km² in šteje nad 4 milijone prebivalcev. Od Afrike je oddaljena komaj 150 km, od Kalabrije pa jo loči 3,5 km široka Mesinska ožina.

Sicilija ima mnogo zelo plodne zemlje. Izvrstno uspevajo tam oljke, sadno drevje, pa tudi pšenčna, ječmenova in bobova polja in vinogradi. Zelo številni in bogati so žvepleni rudniki. Ob obali nalove veliko tunov, sardel in drugih užitnih rib. Zelo razvite so industrije živil (testenine, konzerve), ladjedelništvo in izdelovanje mila.

Glavno mesto Palermo je med najlepšimi in največjimi italijanskimi mesti. Izmed drugih važnih mest naj omenimo Mesino, Katanijo, Sirakuzo, Raguzo, Kalkaniseto in Trapani.

Na Siciliji je svetovnoznani ognjenik Etna, ki je pripravil s svojimi izbruhi zlasti mestu Kataniji že večkrat veliko razdejanje. Sploh jo bila Sicilija, posebno mesto Mesina z okolico že večkrat v zgodovini pozorišče hudih potresov, saj leži na vulkanskih tleh.

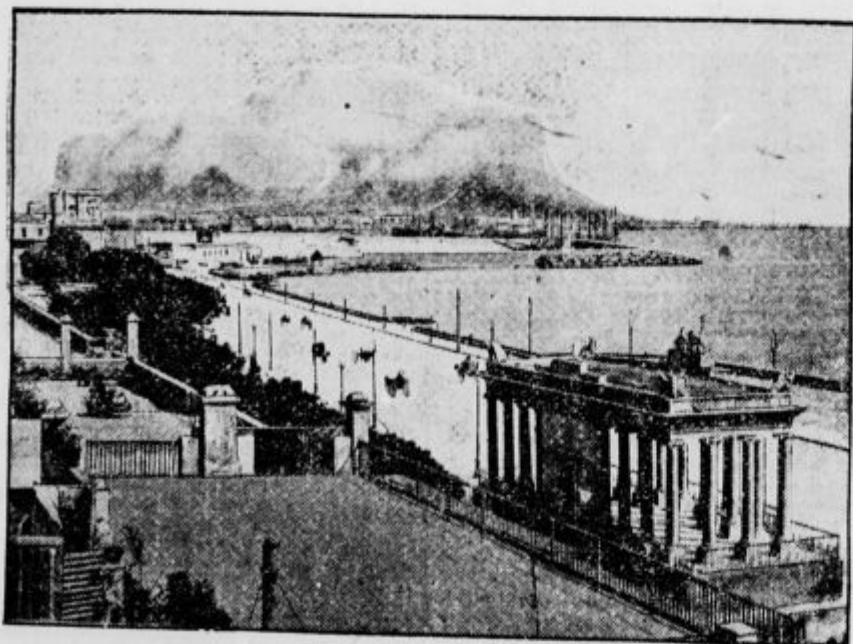
Mesto Katanija; v ozadju ognjenik Etna

Vitrijin kip v Mesini

Razrušene poganskega templja, posvečenega Kastorju in Poluksu pri Agrigentu na Siciliji

Pogled na pristaniško mesto Palermo

Etna bruha

KRALJIČEK

Ljudska novost. Podomačil France Premrl.

»Potem bi moral drugače ravnati. Komaj da si za usesi, pa že hočeš imeti vso besedo in obliko hiši.«

»Na to nič ne mislim. Saj vprašam vedno za svoje mnenje.«

»O tem pa nič ne vprašaj, kako bi se imel vedno do ljudi. S prilozovanjem in eladkanjem se izpusti iz spoštovanja. Nasproti ljudem se je treba kazati resnega in strogega, sicer bodo s čevlji po tebi hodili.«

»To je le vam v korist, če sem prijazen do ljudi. Zato pridejo večkrat sem in pustijo več denarja tja.«

Čprav je bil Jernač Godrnjač vnet za denar in se je tudi zavedal, da je imel zadnje leto izredno veliko dohodkov, je vendar naprej rentaliti:

»Podjetje ti ni glavna stvar. Tebi gre za to, da si s prilozovanjem in laaskanjem pridobiš ljudi na svojo stran. Tako je delal tudi tvoj oče, in ti si pač Jernjakov sin.«

Mladenič je postal bled kot stena in se je tresel od jere. Zagnal je lepo, srebrno uro, ki jo je imel ravno v roki, z vso silo ob steno, da se je razletela na kosce.

»Tu mora postati človek ali norec ali divjak!« je siknil zamolkito med zobmi. Nato je planil iz delavnice in se tisti dan ni več prikazal.

Jernač Godrnjač se je zaradi mladeničevega tožnega izbruha prestrašil in je strmel poparjen proti vratom. Prišel je sedaj sam do spoznanja, da je bil s svojimi očitki vendarle predalet: toda da bi ukazal užajenemu mladeniču zadoščenje, je smatral, da bi bilo pod njegovo čast. Pobral je razbiti uro, jo nekaj časa spravljal skupaj in venomer rental in godrnjal. Potem je predčasno zaprl delavnico in je odšel v svojo sobo, ne da bi kaj večerjal, se je vdal zlovoljnimi mislimi. Po eni strani ga je zelo divje, trmoglavo obnašanje pomočnikovo, po drugi strani pa se ni mogel ubraniti nekega spoštovanja do njega. Mladenič je bil drugačen kot njegov oče, imel je značaj in čut za čast. Polagoma je začel Godrnjača skrbeti, da bi pomočnik odšel od njega in ga zapustil samega. Saj je Kraljiček staremu prisaal k ercu, čeprav si mojster tega ni hotel priznati. Saj ni še nihče toliko časa pri njem vzdržal kot ta brhki, prikupni mladenič, in če sedaj odide, bo nastala velika praznina v hiši. Toda, da bi pomočnika prosil, da naj ostane, bi ne prišlo Godrnjaču niti v sanjah na misel.

Kmalu pa se je izkazala ta mojstrova skrb kot prazna. Ko je namreč prišel drugo jutro v delavnico, je bil pomočnik že tu in je marljivo popravljal uro, ki jo je večeraj zagnal ob steno. Pozdravil je mojstra prijazno, ni se pa nič opravičeval in se je sploh delal tako, kot da bi si nič ne prišla navzgor. Tudi Godrnjač ni nič več omenil večerajšnjega spora in je spremenil svoje obnašanje nasproti Kraljičku le v toliko, da je naslednje dni manj grajal in godrnjal.

Ob dvojnem času v letu, namreč o Veliki noči in o Vseh svetih, je odšel mojster Jernej redno iz Gorjanskega in je ostal vsakokrat po en teden zdoma. Ljudje so govorili, da nosi svoj dobiček na velik kup denarja, ki da ga ima naloženega v mestu. To leto je odšel na prvo potovanje na velikonočni ponedeljek, vrnil se je pa že v četrtek, in sicer bolan. Imel je visoko vročino in se je moral takoj vnesti v posteljo. O kakem zdravniku ni hotel nič slišati, toda pomočnik, ki je bil zelo v skrbih zanj, ni odnehal, dokler ni dobil dovoljenja, da pošlje po zdravnika. Ta je hitro prišel in je ugotovil pljučnico, ki je pri bolnikovi starosti ni podcenjevali. Poleg drugih odredb je predvsem priporočal skrbno postrežbo. To je bilo pa lahko svetovati, a težje storiti. Pomočnik je moral biti čez dan vedno v delavnici in prodajalnici in tudi ni bil vajen stred bolnikom. Bolniških sester ni bilo daleč na okoli in razne starejše ženske, ki bi prišle v poštev, so se deloma same branile, da bi stregle Godrnjaču, deloma jih je on sam kratko in malo odklonil. V sobo je bolnika obiskal župnik. Ko je stopil skozi vrata, ga je pogledal urar z mrkimi pogledi in ogovoril s pikirimi besedami:

»O, gospod župnik vi bi me že radi poslali na eni svet; toda tako pri kralju pa se nič niem. Sicer pa me opravi! spoved komaj preteklo aredo v mestu.«

»Ne, ljubi mojster,« je odvrnil župnik prijazno. »Hotel sem samo pogledati, kako se počutite. To

storim pri vseh svojih faranih, ko zvem o kakem, da je bolan. Kot je videti, ni z vami še tako poseben hudo. Toda varovati se morate in pa dobro postrežbo bi morali imeti.«

»Kdo naj mi pa streže?« je zamrmral Godrnjač.

»Menim, da bi se pri vaših najbližjih sorodnikih prav lahko dobila dobra postrežnica. Saj imate dve nečakinji pri Pekovih.«

»Ne, ne, gospod župnik, tu trkate na neprava vrata.«

»Zakaj pa? Vaši nečakinji sta obe dobri dekleti in tudi spretni.«

»Ne, ljubi mojster...«

»Toda nobena ne gre sem k meni. Zame se nič ne zmenita.«

»Menim, da bi vam nobena ne odrekla pomoči. Treba bi ju bilo le z besedico poklicati.«

Bolnikovo obličje je hipoma spreltel izraz sumnje.

»Ali je vas moj brat, Jakob, sem poslal, da mi to poveste?« je vprašal oprezojoče.

»Ne, nikakor ne. S pekom nista bila že nekaj tednov skupaj in tudi sicer nisem govoril z nikomur od pekov družine nobene besedice.«

»Da, da, že vem, nič jim ni mar zame, vsi me sovražijo.«

»Ali bi ne poskusili priti v etik z njimi, gospod Gabršček? Ali bi emel prositi eno vaših nečakinj, da pride k vam?«

»Ne, pšolil ne bom!... Če hoče katera priti, nimam nič proti temu... to se pravi, maral bi samo mlajšo. Majda, druge nobene. Čez dan bi bila lahko tukaj, zvečer bi pa morala hoditi domov. Če bom z njo zadovoljen, ji bom primerno plačeval — vsak dan sproti.«

Po kratkem razgovoru je župnik odšel in se podal naravnost k peku, kateremu je sporočil bratovo izjavo, seveda v prosci obliki. Pek je naredil sladko-kisel obraz. Na tistem si je že večkrat želel, da bi prišel s prtim bratom v prijateljsko razmerje, posebno zato, da bi njegovi otroci ne bili prikrajšani pri dediščini bogatega, starega strica. Zato ga je urarjeva želja prav prijetno iznenadila. Po drugi strani pa mu je bilo težko izročiti svojega najmlajšega otroka muhasti samovoljnosti in sitni čemernosti starega čudaka. Morda pa vendar ne bo tako nagle odločitve še drug vzrok. Majda je gojila Godrnjaču, bo znala tudi njegova hči par tednov potrpeti. Poklical je hčer v sobo in ji razodel stricevo prošnjo. Brez pomisleka je Majda takoj v to privolila. Bila je živahno, odločno, nekoliko ponosno dekle, imela je pa mehko srce in ni v potrebi nikomur odrekla pomoči. Vendar jo je nagnil do atko nagle odločitve še drug vzrok. Majda je gojila že davno do Kraljička, resnega brhkega mladeniča z črnimi lasmi in svetlomodrimi očmi, ki ga je sprva tako pomilovala, globoko in močno črno navajenja. Pa tudi Kraljiček ni bil do Majde brezbrigen. Tudi on je izgubil svoje srce na vitkem, zažemnem dekletu, ki je bilo s svojimi zlatoplavimi lasmi lemo dekletu, ki je bilo s čudnim nasprotju z njim. Ni pa in črnimi očmi v čudnem nasprotju z njim. Ni pa bila med njima izrečena še nobena besedica o medvednih črtnih tajnostih. Kraljiček si ni upal razodeli svojih čustev samozavestnemu dekletu, ki je eno leto starejša od njega in ki bi ne moglo priti kot hči premožnega peka zanj nikakor v poštev. Majdi pa ni dopuščala njena naravna dekliska era-

mežljivost, da bi izdala molčecemu, resnemu mladeniču svoje nagnjenje. Toda nihče od njiju ni mogel prikriti svojega veselja, ko sta se dobila sedaj v urarjevi hiši in bosta smela za delj časa skupaj prebiti.

Nasproti stricu ni izgubila Majda nikdar potrpljenja, pa naj je še tako godrnjal in renčal. S svojo spretno, skrbno postrežbo, ki jo je moral priznati, in s svojim odločnim nastopom si je pa tudi pridobila že v nekaj dneh nekako oblast nad starim sitnežem, tako da se je uklonil njeni volji in da ni več zavračal jedil in zdravil, kot mu jih je pripravljala po zdravnikovih navodilih.

Kraljiček je bil za življenje svojega mojstra zelo v skrbih in je prišel vsakega pol dneva po petkrat, šestkrat iz delavnice tja v njegovo sobo, da je poizvedoval, kako se počuti. To se je zdelo Godrnjaču kmalu nadležno in ostro je nahrulil pomočnika:

»Ali komaj čakaš, da bi umrl, a? Zato letaš vedno sem vpraševati.«

Mladenič je postal bled, odvrnil pa je mirno: »Mojster, sam Bog ve, da si ničesar bolj ne želim, kot da bi kmalu okrevali, in zato tudi molim.«

Nato je šel hitro ven. Majda, ki je bila v sobi in slišala govorjenje, se ni mogla več premagovati in je rekla z odločnim, karajočim glasom:

»Stric, kar ste sedaj rekli Janezu, ni bilo lepo.«

»Kaj? Ti mlečnozoba punčič hočeš dajati nauke staremu možu,« je vzrotil bolnik.

»Tega ne nameravam... Ampak tako se vendar ne postopa z ljudmi, ki vas imajo radi.«

»Mene ni imel še noben človek v življenju rad.«

»Janez vas ima rad. Sicer pa, če kdo hoče, da bi ga imeli drugi ljudje radi, mora tudi sam tako ravnati, da ga bodo mogli radi imeti.«

»To je neumnost.«

»Pa stoji tako v katekizmu. Naš Gospod tako zapoveduje.«

»Ti vražji klepetec, sedaj imam dovolj. Pusti me v miru.«

Obnil se je proti steni in je mrmral še nekaj časa. Toda deklitične besede so mu šle bolj do srca, kakor je to na zunaj pokazal.

Sedem dni je mojstrova bolezen vedno bolj rastla, potem pa je skoraj hipoma upadla mrzlica in zdravnik je izjavil, da je bolnik krizo srečno preстал; mora pa imeti še dalj časa popoln mir in se varovati vsake razburjenosti.

Čez osem, deset dni pa, ko je prišel bolnik nekoliko bolj k moči, se je začelo zopet godrnjanje in renčanje. Majda si je prizadevala na vse

Čitala mu je...

načine, da bi ga pomirila in potolažila. Čitala mu je kako knjigo ali časopis, pripovedovala o novicah iz trga, bila je vedno sama vesela in mu je večkrat napravila kak dovtip, samo da bi ga spravila v dobro voljo. Čmerni bolnik pa se je po navadi na vse šale le kiso nasmehnil. — Prve dni je dajal Godrnjač dekletu sproti vsak večer, ko je odšla domov, po en srebrni goldinar in je trdovratno vztrajal pri tem, da mora nečakinja denar vzeti. Pozneje je deloma pozabil plačevati, deloma ni imel moči za to. Ko je sedaj vedno bolj okreval, je rekel nekega dne:

Okrog sosedov

• 50 letnico rojstva je obhajal te dni v Srbiji slovenski kipar Ivan Dolinar. Živijo!

• **Pridne.** Tržiške ženske so izdelale sto vzglavnikov za bolniške vlake in sto parov copat za ranjence.

• Vsak donos živil in alkoholnih pijač bolnikom je prepovedan v bolnišnici na Golniku. Če pri obiskovalcih ali bolnikih najdemo prinesena jedila ali alkoholne pijače, jih bodo zaplenili v korist splošne blaginje.

• Ne znajo brati gotice (nemških črk). Nemški listi so objavili pred kratkim poziv vodje državnih železnic, po katerem morajo biti tovarni listi in vsake vrste tiskovine, ki jih uporabljajo v železniškem prometu, pisani z latinico, češ da mnoge pomožne moči na železnici ne znajo čitati gotice.

• **Solanje desetletnikov.** Prvič na Sp. Stajerskem so te dni zaključili solanje desetletnikov. V tečaju, ki je trajal leto dni, so 120 otrok naučili tovarniškega in reda, pa tudi precej nemščine.

• **Prvi prevoz obveznikov srbske delovne službe.** Belgradski dnevnik »Donau Zeitung« poroča, da je dne 12. marca odšel iz Belgrada v Bor prvi prevoz obveznikov srbske delovne službe, letnikov 1917 do 1921. Fantje in moške, ki so bili vpoklicani na štirimesečno obvezno delo za izvajanje javnih del na erbskem področju, so se omenjenega dne zbrali na dvorišču poveljstva gasilske straže v Bitoljski ulici. S seboj so prinesli potrebno perilo in jedilni pribor. Preden so se razporedili v štiristope, jih je nagovoril upravnik mesta Belgrada in belgradski župan Draga Jovanović ter jih je vzbudil, naj se vsakega dela lotijo s korajžjem in veseljem, da bodo srbskemu narodu delali čast. Ob koncu svojega govora so vsi vzkliznili: Živela Srbija! Zatem je vsak obveznik dobil hrano za pol, in sicer 1 kg kruha, pol kilograma slanine, četrt kilograma salame, četrt kilograma šunke in pol kilograma grozdnega sladkorja. S prvo skupino, ki je štela 750 moči in kateri bodo kmalu sledile še druge, je odšlo tudi šest kuharjev. Vsi obvezniki so bili razdeljeni v posamezne skupine po 150 moč; vsaki skupini je bil dodeljen tudi zdravnik.

• **Dve hudi nesreči.** Oni četrtek se je zgodila na mariborskem kolodvoru huda nesreča med premikanjem tovornih vagonov. 46 letni premikalec Ivan Kranjc iz Paker pri Mariboru je po nesreči prišel z glavo med odbijače. Z nevarnimi ranami na glavi so ga prepeljali v bolnišnico. Isti dan se je ponovno pri prav tam 32 letni premikalec Jakob Mlakar iz Studence. Tega je le podrl vagon, tako da si je pri tem zlomil nogo.

• **Okrog 17.000 oradov polja** bodo letos na Hrvaškem posadili s aladorno peso.

• **Z redno plovbo za osebnih in blagovnih promet** so začeli 8. marca na Donavi med Vukovarjem in Zemunom.

• **Hrvatski književnik Vlado Vlaisavljevič** je umrl te dni v Jasici.

• **200 vagonov semenskega jarega** ječmena je dobila te dni Hrvaška iz — Nemčije.

• **Najmanj 170 cm.** Ravnateljstvo zagrebške električne cestne železnice je razpisalo natečaj za sprejem sprevednikov. Med sprejemnimi pogoji je zanimiv ta, da mora biti prosilec visok najmanj 170 cm.

• **Točenje alkohola prepovedano na izplačilni dan.** Pijančevanju so hrvaška oblastva napovedala oster boj. O tem smo že večkrat pisali. Zdaj poročajo iz Vareša, da je v vseh gostinskih obratih na izplačilne dneve prepovedano točenje alkohola po 18. uri.

• **Zakon o zaščiti najemnikov** so na Hrvaškem podaljšali do konca leta 1943.

• **Iz Belgrada.** Upokojen je uradnik srbskega prometnega ministristva Stanko Pucelj. — Zadet od kapi je umrl te dni slovenski rojal Franc Vrabl, gradbeni podjetnik iz Maribora.

• **Nove župnije.** Na področju zagrebške nadškofije je bilo lanske leto ustanovljenih 12 novih župnij, in sicer: Dubrava pri Zagrebu, Podusjed pri Zagrebu, Župnija presvetega Srca Jezusovega v bolnišnici usmiljenih sester v Zagrebu, Sv. Barbara v bolnišnici na Rebru, Sv. František Ksaverski na Ksaverju v Zagrebu, Mati Božja Lurška v vzhodnem delu Zagreba, Rudeš pri Kustošiji, Čačinovi v naši čestni dekanatu in štiri župnije v virovitiškem dekanatu: Cabuna, Gornji Miholjac, Pavelič soto in Gačiče.

• **Iz letopisa zagrebškega gledališča.** V lanskem izraelski dobi je bilo v zagrebškem velikem gledališču 337 predstav, v malem pa 906 gledaliških prireditve. V tem razdobju je imelo veliko gledališče 250.233 obiskovalcev, malo pa 118.430. Veliko gle-

NAŠI VELIKI MOŽJE

Fran Milčinski

Fran Milčinski spada med naše znamenite pravnike in pisatelje humorističnih, veselih in zabavnih zgodb. Rodil se je leta 1869. v Ložu na Notranjskem, a se je njegova družina še za njegove mladosti preselila v Ljubljano, kjer je Milčinski napravil ljudsko šolo in nato gimnazijo v letih 1877 do 1885. Potem pa je odšel na Dunaj in tamkaj študiral na vseučilišču pravoslovje in postal znamenit slovenski pravnik. Kot tak je služboval na sodišču najprej v Ljubljani, potem v Idriji, nato zopet v Ljubljani do svoje upokojitve leta 1925. Vmes pa je mnogokrat služboval tudi izven Ljubljane začasno, na primer v Škofji Loki, Litiji, na Brdu, in v Radovljici. Nazadnje je dosegel čast višjega deželnega sodnega svetnika in celo mesto svetnika stola sedmorice v Zagrebu in tako postal najvišji bivši jugoslovanski sodnik. Umrl je v Ljubljani za možgansko kapjo leta 1932.

Kot pravnik se je Milčinski posvetil posebno mladinskemu javnemu skrbstvu, skrbstvu za naše mladoletnike, za našo zanemarjeno mladino. O rešitvi tega zamočanega vprašanja, pa tudi preveč zanemarjenega od splošne javnosti, je imel dolgo vrsto predavanj, govorov in tudi premožnega člankov in razprav je napisal o tem težkem vprašanju in tako vzbujal javno zanimanje za našo revno mladino, ki je bila večinoma brez varstva. Tako je na primer napisal tele članke: Iz delovanja mladinskega sodnika, Naša zanemarjena mladina, Zanemarjena mladina in izprižena mladina, Stik ljudske šole z varstvenim sodiščem v brigi za zanemarjeno mladino, Mladih zaniknežev lastni življenjepisi itd.

Važno je bilo Milčinskega delo v strokovno pravnih zadevah, posebno v strokovnem društvu naših pravnikov. Tamkaj je bil v društvu Pravniki mnogo let knjižničar in tudi član uredniškega odbora lista »Pravniki«, ki je seveda vanj napisal zopet dolgo vrsto pravnih člankov in razprav. In prav v tem listu se je začelo tudi Milčinskega pravo pisateljevanje humorističnih zgodbic. Naj omenimo iz tega lista tisto znamenito humoresko Iščo se Uršo Plut. S tem sestavkom je nameraval Milčinski opozoriti naše pravnike na lepoto slovenskega jezika in jih opomniti, da ga tudi po pravnih spisih ne sme nihče kvariti, da je marveč tudi v sodnih spisih treba pisati lepo slovensko in je ne smemo kvariti po zgledih tujih jezikov, kakršen je prav zgled Išče se Uršo Plut, namesto pravičnega Išče se Urša Plut.

dališče ima razpoložljivih prostorov 1070, malo gledališče pa 674.

• **»Nedolžnost brez zaščite.«** V Belgradu so pričeli pred dnevi vrteti prvi srbski zvočni film »Nedolžnost brez zaščite«. Zanimivo je, da filma ni izdelala kaka filmska družba, temveč na čisto svojo zamisel znani akrobat in junak zraka Aleksič, ki je za film napisal besedilo, film sam režiral, imel tehnično vodstvo v svojih rokah in seveda tudi sam igral glavno vlogo.

• **20 milijonov kosov navadnih opek** so lani izdelale zagrebške mestne opekarne v Kustošiji, ki obratujejo pod zagrebško mestno upravo komaj dve leti.

• **General Nedić o boljševiški nevarnosti.** Te dni je general Nedić srbskim kmetom izjavil, da bi zmaga boljševizma pomenila za Srbijo največjo nesrečo. Komuniste je treba s sodelovanjem vsega naroda izbežati, mir in red se mora brezpogojno vzdržati. Srbija pa je tudi dolžna — je rekel general Nedić — s svojim delom pomagati borcem, ki rešujejo Evropo pred rdečo nevarnostjo.

• **Podzemeljski bunkerji v Srbiji.** Beograjsko časopisje poroča, da so člani srbske varnostne straže pred kratkim odkrili v bližini Čačka močno komunistično ustanovo ter polovili vse člane tamkajšnjega okrožnega odbora komunistične stranke. Po tem uspehu so varnostni člani kmalu nato odkrili na posestvu nekega kmetaka-komuniste še pravilni podzemeljski bunker, v katerem so se skrivali komunistični voditelji. V bunkerju je bilo spravljeno

Kot pisatelj veselih zgodb se je uveljavljal Milčinski že v dijaških letih, ko je sodeloval pri zabavnem listu Skratu. Pisal je humoristične povesti, mladinske pravljice in pripovedke. Snov za svoja leposlovna dela je zajemal iz svoje mladosti in iz bogatega praktičnega življenja na sodišču, kjer je imel premožnega primerov šaljive in tudi resne vsebine, primernih za obdelavo v leposlovni obliki. Končno je zajemal snov za svoja dela tudi iz življenja svoje družine in iz splošno družabnega slovenskega življenja. Seveda ni imel s svojimi deli v prozi samo namena zabavati, marveč je hotel tudi bičati prenekatere razvada družabnega življenja, posebno pa napačne vzgoje naše mladine. Sodeloval je kot pisatelj pri vseh naših listih prejšnjih in novejših časov, tako pri Vesni, Domu in svetu, Ljubljanskem Zvonu, pri Slovenski Matiji, pri Mohorjevi družbi, pri vseh mladinskih listih in v številnih dnevnikih. Prav rad se je podpisoval z izmišljenim imenom Fridolin Zolna. Po listih in revijah je napisal dolgo vrsto podlistkov, nad dve sto jih poznamo, potem pa je vse to zbral in tudi izdal v posebnih knjigah. V posebnih knjigah je izdal tudi številne daljše povesti, kakor: Igračice, Muhoborec, Ptički brez gnezda, Drobiž, Gospodična Mici, Gospod Fridolin Zolna in njegova družina, Dvanajst kratkočasnih zgodbic itd.

Posebno je Milčinskemu ugajal naš narodni, ljudski humor, ljudske šale, zlasti seveda ribniške. Tako je med drugim izdal tudi zbirko ribniških veselih zgodbic pod naslovom Šaha roba

Kot mladinski pesnik je prav rad pisal čudovite zgodbe in pravljice, pa tudi v njih je zmerom rad podajal kak življenjski nauk. Med mladinskimi deli naj omenimo: Pravljice, znamenito in priljubljeno knjigo Tolovaj Mataj, Zgodbe kraljeviča Marka itd.

Končno je bil Milčinski tudi precej pomemben naš pisatelj iger, saj je napisal med drugimi znano: Kjer ljubezen, tam Bog in igra Cigani. Posebno ti dve sta znameniti in sta šli prek številnih naših podeželskih odrov. — Kot humoristični predavatelj je nastopal v prvih letih ljubljanskega radia s svojimi šalami in burkami. Tako je Milčinski eden izmed naših najznamenitejših pisateljev in govornikov za vsele in zabavne stvari in ga kot takega tudi lahko uvrstimo med naše velike moške polpreteklega časa.

tudi orožje in strelivo ter propagandni material. V zvezi s tem odkritjem so oblasti v Čačku zaprle več samuljivih oseb.

• **Iz govora pokrajinskega namestnika dr. Rainerja** na zborovanju v Dobri vasi: »Vse struje, naperjene proti koroški deželi in njeni enotnosti, bodo strahovito maščevane. Nihče ne more trditi, da bi bilo tu ob gotovih dogodkih na Koroškem in na Gorenjskem šlo za narodnostna gibanja. Tudi tu je bil in je na delu zgolj boljševizem. Koroška koraka strnjena v vrsti vseh nemških rodov.«

• **60 letnico službovanja pri isti družini** je praznovala 15. marca v Mariboru Antonija Bergelezova. Delu in zvestosti časti!

• **80 letnico** je praznovala kmetica Terezija Iglarjeva v St. Lovrencu na Pohorju.

• **Nekaj lepega, posnemanja vrednega.** Te dni je obiskal zagrebško mestno elektrarno zagrebški župan Verner ter je pred zbranim delavstvom in namestništvom poveljeval vestno službovanje treh delavcev tega mestnega podjetja. Najstarejši delavec v elektrarni vrši redno svojo službo že polnih 40 let, ostala dva pa po 35. Poleg pohvale je župan Verner najstarejšemu delavcu izročil kot nagrado mestne občine 20.000 kun, ostalima dvema pa po 10.000 kun. Razen tega so ti delavci dobili od zagrebške mestne občine še posebne dodatne nakaznice za nakup raznih živil.

• **Novo stanovanjsko poslopje** je dobila bolnišnica za nalezljive bolezni v Zagrebu. Gradbeni stroški so znašali štiri milijone kun.

LOVEK V BOJU Z MRČESOM

Stenica

Kakšna je?

Če se naseliš v novem stanovanju, zlasti, če spaziš kako neznano žuželko, se ti zbudi najprej sum: »Kaj pa če je stenica?« Ta mrčes je pri ljudeh zelo na slabem glasu. Da si bo vsakdo pri ljudeh sam dal odgovor na sum, ki se mu zbudi, najzade sam dal odgovor na sum, ki se mu zbudi, da zagleda v sobi nepoznano žuželko, naj ve, da je stenica v stanovanju čisto knjižnega ščipalca, lakrenega hrošča, slaninarja itd. Od teh moremo podolgovat trup, na sprednji strani ima majhen v dve stranski krpi razlegnjen ovratnik, na koncu tega pa drobno glavo, okrnjena krila, nitkaste, nalomljene tipalke in kljunec, s katerim ubada hrano. Po barvi je rjavorodeča ali rdečkastorumenja. Živali, ki so se pravkar levile, so bele. Skozi trup opazimo črno, zlasti ko se je stenica naselila na rjavorodečo ali črno barvo. Samica je širša in ima zadek zaokrožen, samec je podolgovat in šiljen. Samica meri do 6, samec pa do 5 mm.

Kako živi?

Stenice se ne preobražajo popolno, to se pravi, imajo je takoj podobna razviti žuželki, se čisto levi in preide, ne da bi se zabubila, v razvito žuželko. Samica leže do 1 mm velika jajčeca bledorumenih barv po 30, najraje v posteljne stranice, obloge, zavese, podobne, obleke, razpoke v tleh in steklah itd. Jajčeca se razvijejo po različno dolgem presledku (zavisi od toplote) ličinka. Pri sobni temperaturi 14 do 18°C se razvije v 20 dneh, blizu 20°C pa že po 15 dneh. Jajčeca prenesajo tudi znaten mráz, vendar se ne razvijejo, če ni temperatura nad 10°C.

Ličinka je do 1 mm dolga in se levi petkrat. Če so razmere ugodne, doraste v 14 dneh. Ugodne razmere pa so, primerna toplota, zadostna hrana, kajti pred vsako levitvijo mora tudi ličinka piti vsaj enkrat krvi. Če pa ni ugodnih razmer, se zavleče razvoj do treh mesecev ali še več.

Godna stenica nima kril, oziroma so ta okrnjena. Zato pa je dober tekač in plezalec. Znano je, da stenice, ki ne morejo do svoje žrtve naravnost, splezajo na strop in se od tam vržejo na žrtev. Navadno gredo ponoči na lov. Če so pa zelo lažne, gredo tudi pri belem dnevu. Stenice niso gladek preveč izbirljive. Ugaja jim človeška, pa tudi kurja, zajčja, pasja, podganja in mišja kri.

Mráz vztrajno prenašajo. Po več tednov morejo prenesti mráz pod -10°C. Tudi stradati morejo preko enega leta. Prav zato se jih ljudje tako boje.

Škoda

Stenice so zelo nadležne mrčese. S svojim ubodnim povzročajo srbečico, ki jemlje človeku spanje, včasih smrtno, ki ga povzroča izcedek iz smrtnice in končno vsled odpadkov, ki jih puščajo po posteljnini, okvirjih itd. so zelo zoprn mrčesi. Je pa tudi ena najbolj nevarnih žuželk, kajti dokazano je, da prenaša najrazličnejše bolezni kot raka, jetiko, kugo, malarijo in razne krvne bolezni. Posebno po gostilniških prostorih, kjer se pogosto menjavajo gostje, more biti taka škoda znatna. Stenica je nevarna tudi živalim.

Kako se je branimo

Da smo dolžni storiti vse, da uničimo ta mrčes, je vsakomur razumljivo in jasno. Ubranimo se steno, če skrbimo za temeljito snago. Ker pa mogoče nima zadošča, moramo stenice uničiti. Zal pa proti stenici nimamo do danes prave uspešne sredstva, razen kajenja s prusko kislino. Ta način uničevanja je zelo uspešen, saj uniči ne le stenice, marveč ves mrčes, ki je v stanovanju. Pripomnimo pa, da je pruska kislina zelo hud strup, zato smejo razkuževati z njo le strokovnjaki, da se da razkuževati s prusko kislino le v tesno zaprtih prostorih.

Razen razkuževanja s prusko kislino uporabljajo žepljanje, ki zahteva previdnosti, zaradi česar naj bi ta postopek prepuščali zavodom za razkuževanje in razmrčesenje. Pri tem načinu postopamo tako, da izpostavimo zamrznjene prusto, ki jih seveda tesno zapremo, skozi 20 ur vpli-

vom žveplenega dvokisa. Ta dolgotrajni postopek pa dejstvo, da se kovinasti predmeti, klavirji, šivalni stroji itd. pokvarijo, če vpliva nanje žvepleni dvokis, zmanjšujejo vrednost razmrčesnja z žveplom. Tudi barvano blago izgubi barvo.

V manjšem obsegu moremo uporabljati za razstienjenje bencin, bencol, terpenin, petrole, ksilol pa totaklorov ogljik. S temi namažemo, umijemo, okratimo nastenjeno pohištvo. Seveda moramo postopati previdno, ker so te snovi deloma vnetljive, deloma strupene. Vsekakor odsvetujemo nestrokovnjaku uporabljati žveplovljiv, ker je močno vnetljiv. Če drobna iskra ali celo sončni žarek more povzročiti ogenj ali eksplozijo.

Proti srbečici, ki jo povzroči ubod stenice, namažemo ubodeno mesto s salmijakom.

V rožah je zdravie

DOMAČA LEKARNA

V vsako hišo, bodisi kmečko ali mestno, spada domača lekarna, ki mora vsebovati poleg neobhodno potrebnega obvezilnega materiala, kemičnih razkuževalnih sredstev, škarij, pincet, toplo-mera in drugega orodja, tudi zdravilne rastline in zdravila, narejena iz njih. Poleg tega spadajo v domačo lekarno tudi praški, olja, tinkture in mazila. Za lekarno vzamemo, če le moremo, primerno omario, v kateri imamo v redu razpostavljena vsa zdravila, tako da lahko potrebna zdravila takoj najdemo.

Glavno navodilo pri rabi domače lekarne naj nam bo, da ne smemo nikdar zdraviti z domačimi zdravili resnih in akutnih bolezni. V takem primeru kličemo vedno zdravnika! Domačo lekarno uporabljamo le za dolgotrajne kronične bolezni, pa še pri teh kličemo prej zdravnika in se posvetujemo z njim. Zdravnik bo najbolje vedel, katere zeli bi pomagale v tem ali onem slučaju. Pri kroničnih boleznih zdravimo navadno s čaji, ki učinkujejo počasnije, pri hujših bolečinah pa se poslužimo primerne množine tinkture.

V novejšem času so po dr. Madausovi metodi pričeli zdravilne rože stiskati v posebne pilule, kroglice ali ploščice, obdane v oblate, tako da jih lahko bolnik brez nadaljnjega zaužije. Ta način zdravljenja je zelo učinkovit, ker dobi bolnik zdravilne rastline v surovem stanju, količino pa lahko strogo odmerimo. Pri kuhanju se namreč gotovo snovi uničijo, zato damo prednost praškom, ki jih tudi surove zaužijamo, in pa dr. Madausovim preparatom.

Pri prvi pomoči v neizrednih nam bo domača lekarna, ki je sestavljena po spodaj navedenem navodilu, mnogo pomagala, z njo pa si bo lahko mnogo okoristil tudi zdravnik.

Domačo lekarno namestimo v posebno leseno omario, ki jo obesimo na zid ali pa se poslužimo v ta namen predala v omari. V skrajnem primeru lahko vzamemo tudi večjo škatlo ali zabojček.

Ako imamo omario, jo razdelimo v tri oddelke. Na zgornjo polico postavimo poličke s tinkturami, olja, razkuževalna sredstva, lizol, jod, špirit in druga zdravila. Na vsako stekleničko pritrđimo listek z imenom vsebine in datumom. Čas je zato važen, ker se tinkture sčasoma pokvarijo.

V drugi predal razvrstimo na eno stran razne rastlinske in druge praške ter mazila, opremljena z napisom, na drugo polovico pa obvezilni material, škarije, pincete, igle, toplo-mera itd.

V spodnji in največji predal namestimo čaje. Vsaka rastlina ali vsaka čajna mešanica mora biti v posebni vrečici, najbolje iz celofana ali močnega papirja. Na vrečico pritrđimo listek, ki naj vsebuje poleg slovenskega še latinsko ali če je mogoče lekarhiško ime rastline in dan nablje je mogoče posebno zaradi tega, ker zdravilne rastline sčasoma izgube zdravilne snovi. Na ta način omogočimo tudi zdravniku, da ve, katere rastline imamo v domači lekarni.

PRAVNI NASVETI

Izročitev posestva. V. L. I. - Posestvo nameravate izročiti sinu. Drugi sin živi v tujini in so že več let ni oglasil. Vprašate, ali morete za odsotnega sina določiti primeren delež, ko izročite posestvo? — Pametno bo, da tako storite. Drugače bi ob sinovi vrnitvi lahko nastali prepriji in pravde. Sicer pa boste morali izročilno pogodbo napraviti pri notarju, ki vas bo že poučil, kako vam je ravnati glede odsotnega sina.

Pred smrtjo zapustnika ne morete zahtevati dediščine. F. T. E. - Ko ste se pred leti poročili, ste dobili razmeram odgovarjajočo doto. Sedaj pa namerava oče izročiti posestvo vašemu bratu. Ker je posestvo neprimerno več vredno, kakor ste vi dobili doto, vprašate, ali bi lahko sedaj zahtevali dedni delež? — Dokler oči živi, ne morete zahtevati dednega deleža po njem. V primeru njegove smrti pa bi lahko zahtevali dopolnitev dolžnega deleža, ako doto, ki ste jo prejeli, ne dosega višine dolžnega dednega deleža.

Dovajanje vode na cesti. Š. C. A. - Posestnik je napravil s svojega zemljišča odtočni jarek na občinsko cesto. Ob vsakem deževju se voda razlije po cesti in jo močno razrije, tako da voznika skoraj ni mogoča. Vprašate, ali je tako ravnanje posestnika dopustno? — Takšno ravnanje je nedopustno in tudi kaznivno. Stvar prijavite županstvu, ki se mora brigati za občinske ceste. To bo že našlo sredstva, da prisili dotičnega posestnika, da zasuje jarek, po katerem teče voda na cesti.

Obsodba v odsotnosti. J. K. T. - Ker se niste zglasili na sodišču točno ob napovedani uri, vas je sodnik smel obsoditi v odsotnosti in to po predlogu tožitelja. Če ste bili z nepričakovanim ali neodklonljivim dogodkom zadržani priiti k sodišču ob pravem času, lahko vložite predlog za postavitve v prejšnji stan. Tak predlog se mora vložiti v 15 dneh od dne, ko je minila zapreka, ki je povzročila zamudo. Če bo sodnik predlogu ugodil, se bo pravda nadaljevala.

Menični dolg. D. B. - Po zakonu mora imetnik menice menično plačilo redno iskati pri osebi, ki naj plača ter mora tej menici predložiti v plačilo ali na sam plačilo dan ali pa na enega dveh delavnikov, ki prideta takoj za plačilnim dnem. Menični dolžnik sme pri plačilu zahtevati, da se mu izroči menica s potrdilom na njej, da je plačana. Ako pa menični dolžnik ne plača, mora dati menični upravičenec, če hoče ohraniti menične pravice, to dejstvo ugotoviti na slovesen način, to je s »protestom«, ki ga napravi notar ali sodni uradnik.

Zavrnitev na civilno pravdo. S. Š. N. - Zaradi poškodbe ste zahtevali pred kazenskim sodnikom odškodnino, pa vas je ta zavrnil na civilno pravdo. Vprašate, zakaj vam ni takoj prisodil odškodnine, če vam pripada? — Sodnik more v kazenskem postopanju obsoditi na plačilo odškodnine le tedaj, če spozna, da je obtoženeec kriv in more prisoditi le tolikšno odškodnino, kakršna misli, da je primerna na podlagi podatkov kazenskega postopanja. Večkrat pa zahtevajo poškodovanci visoko odškodnino. To pa morejo iztožiti le, če dokažejo, da jim je res tako visoka škoda nastala, in to po krivdi poškodovalca. Tako dokazovanje je pa včasih zelo zamudno in obširno, zaradi česar v takem primeru kazenski sodnik prepusti ugotavljanje višine škode civilnemu sodniku.

Prepoved izdelovanja slaščic. Od 15. marca t. l. dalje je prepovedano izdelovanje slaščic in slaščičarskih izdelkov vobče za prodajo, izvenzem nekaterih vrst proizvodov. Te slaščice, ki se še smejo izdelovati, so našlete v odnosni naredbi, ki je objavljena v 20. kosi Službenega lista z dne 10. marca 1943.

NOVO MESTO

Ljudska posojilnica z. z. n. j. v Novem mestu

sprejema vloge za vstop in vezane vloge proti primernim obrestim, depotne naložbe pa brezplačno — vse razpoložljive vsak čas. Daje kratkoročna posojila in posojila na tekoči račun. — Vnovčuje čke italijanski bank. — Vartujta, dokler imate dohodek!

Zastopniki! Obiščite sleherno hišo v vašem kraju — kjer še nimajo »Domoljuba«, naj ga na novo naroče!

SPORTNIK TOMAŽ PRIPOVEDUJE

Lep je šport z lopato in žogo

Napačno misliš, prijatelj, če si želiš samo tistega športa, ki ga gojiš z žogo, smučmi ali drsalkami. Priporočam ti bom o novem športu z lopato in žago, s sekuro in motiko. Nikar ne misli, da so to kakšne posebne vaje, katere is je izmislil ta ali oni športni učitelj; je le navadno vsakdanje delo na vrtu ali na polju. Dejal boš, da je to »delo« in da je delo vendar čisto nekaj drugega ko šport. Naj ti povem in razložim, kako o tem mislim.

Zakaj so se dandanašnji ljudje ogreli za igre z žogo, za nogomet, tenis, odbojko, pa za smučanje, drsanje ali za lahko atletiko? Najbrž zaradi tega, ker so si zaželeli dobrega zraka, ki osvježuje pljuča in gibanja, ki krepi mišice. Čisto razumljivo: človek, ki je navezan na delo v zatohli pisarni, v rudniku nekje pod zemljo ali pa v zaprašenih delavnici te ali one vrste, čuti potrebo po spremembi, zaželi si božjega sonca, miru v naravi in razvedrila v športu. Iz takih in podobnih nagibov hodijo razumniki na sprehode in na izlete in iz takih ter podobnih nagibov krenejo tudi delavci radi na nogometna igrišča.

Šport pomeni pot nazaj k naravi. Šport je veselje in tako ne bo več govora o pustem delu, temveč o lepem športu. Lepega dne, ko je svečanovo sonce prijazno gredo in ko so trume čebelic vsonvale v leskah za hišo, sem se vrgel v delovno obleko in vzel lopato v roke. Globoko sem jo zasačil v zemljo in ko sem obrnil prvo leho, sem čutil, kako so začele mišice nabrekati.

Ko sem tako stvar premislil, sem dejal: bom z veseljem in tako ne bo več govora o pustem delu, temveč o lepem športu. Lepega dne, ko je svečanovo sonce prijazno gredo in ko so trume čebelic vsonvale v leskah za hišo, sem se vrgel v delovno obleko in vzel lopato v roke. Globoko sem jo zasačil v zemljo in ko sem obrnil prvo leho, sem čutil, kako so začele mišice nabrekati.

Pot mi je lil s čela in v križu sem začutil bolečino. Počutil sem se, kakor da bi se vzpenjal s smučmi in nahrbtnikom na visoko goro. Pljuča so uživala dober zrak in še na misel mi ni prišlo, da bi si prižgal cigareto.

Po športnih predpisih je potrebno, da sledijo težjim vajam tudi lažje ali sprostilne. Vzel sem grablje v roke in začel rahljati zemljo ter oblikovati gredo, da je bila lepa kakor velika črna miza. Potem sem se lotil nove grede in jo s prav takšno športno podjetnostjo obrnil do konca. Res je, da sem se prepotil in da sem pošteno razgibal ude, to pa je stvar, brez katere ni učinkovite telesne vzgaje. Ko sem se umil in preoblekel, sem se počutil osveženega, kakor da bi se bil vrnil s nogometnega igrišča.

Delo z lopato je vsekakor bolj zanimivo od domačih telovadb, pri kateri napraviš deset ali dvajset počepov, suvaš z rokami v prazen prostor okrog sebe in se klanjaš praznim stenam. Da me ne boste napačno razumeli: nisem proti domači telovadbi in jo za zimski čas vsakemu priporočam, sedaj pa je vendarle bolj prikopna in bolj učinkovita, če vzameš lopato in motiko v roke in stopiš na njivo. Da je take vrste šport tudi bolj koristen, o tem menda ni treba posebej govoriti. Sedaj, ko je na vrtu dela kolikor hočeš, se poživljam na različne Müllerjeve, Surenovke ali Kneippove sestave jutranje ali večerne telovadbe.

Delo človeka utrjuje in tudi ni duhamorno, če se mu posvetiš z linbezno. Tudi nekaj alpinistiki podobnega lahko gojiš doma, če hočeš. Seveda gre za alpinistiko brez okovank, brez cepina in nahrtnika. Onega dne sem se spet vrgel v delovno obleko, vzel v roke žago in vrtno škarto ter se začel vzpenjati na staro, visoko bruško. Od začetka je šlo lahko, nevarnejša pa je postala naloga, ko sem priplezal do vrha, da bi se lotil obrezovanja krošnj. Zdelo se mi je, kakor da sem nekje v triglavski steni, ko so se začele majati vitke veje, ki so me komaj držale. Precej previdnosti, tveganosti in

spretnosti je bilo treba, da sem prišel do najbolj oddaljenih vej, ki jih je bilo treba obrezati.

Ko se tako plaziš z drevesa na tla, žagaš suhe veje, krojiš krošnje ter rediš pregosto vejove, imaš tudi lepo priložnost za botaniziranje. Zanima te cvetno in listno brstje in premisljuješ o čudežu: kako modro je uredila Stvarnikova roka vsako malenkost v naravi vse od brstenja do cvetja, od vasonanja čebelic pa do duhtečega rumenega ali rdečega sadja!

Prijatelj, to ti rečem: če imaš le uro časa, se z veseljem oprimi dela na prostem, prisluškuj snovanju narave in kmalu se boš prepričal, da tudi te vrste šport nudi obilo telesne okrepitve in razvedrila!

Prehrana na Bolgarskem

List »Südost-Echo« razpravlja o prizadevanjih bolgarske vlade za prehrano prebivalstva in ugotavlja: Letošnja žetev ni bila povoljna. Zato bo treba za kruh vmešavati tudi krompir. Popolnoma nezadostna je bila letina krme. Mnogo živine so morali poklati, zaradi česar je sedaj več mesa na trgu in ga bo vlada precej uporabila za konserviranje. Zaradi pomanjkanja krme je nazadovale tudi količine mleka in mlečnih izdelkov. Tudi vinjske masti se dobi zelo malo. V glavnem so potrebni navezani na jedilno olje, ki ga je dosti na razpolago.

Knjižne nagrade »Družinske pratike«

je za l. 1943 žreb razdelil
med sledeče tekmovalce:

Ahlin Verica, Mala vas 61, p. Jezica
Battestin Lucija, Ljubljana, Sv. Petra nasip 32
Florin Anton, Rovte 153, Carinski oddelek
Grebenc Hilda, drž. uradnica, Ljubljana, Tabor 3
Jeglič Marija, učiteljica, Ljubljana, Ilirska ul. 27
Lavrič Bogo, dijak, Ribnica 196
Nagode Minka, Vrhnika, Sušnikova 4
Pahulje Franc, župn. upr., Sv. Peter pri Nov. m.
Pelán Drago, dijak, Pred škofijo 3, Ljubljana
Pisansky Božidar, zobni prakt., Kostanjevica 98
Simčič Jože, Istitutio sales, Monteortose, Padova
Strmole Alojzij, dijak, Baragovo sem. Ljubljana
Štravs Anica, Ljubljana, Rožna dolina VI-50
Urh Ana, Borovnica 53
Verbič Janez, železn. upok., Preserje pri Ljublj.

Javna zahvala

Upravi lista »Domoljube« v Ljubljani se podpisana najtopleje zahvaljujem za izplačano požarno porpore

Lir 380.—

katero sem prejela ob priliki požara moje hiše. List »Domoljube«, ki mi je v tej moji nesreči priskočil tako hitro na pomoč, vsakomur najbolj priporočam.

Katarina Zajc, Vrhnika.

Mali oglasnik

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Pastirja

sprejemem. — Skrajano, Matena 15 pri Igu.

Pastirja

od 8—12 let starega, sprejemem. Kržin, Dobrunje št. 6.

Kmečko dekle

za poljska dela sprejemem. Wester, Hradeckega 8.

Brezove metle

kupite pri Gospodarski zvezi na Bleiweisovi cesti št. 29.

Kože

lisčje, polhova, dihurjeve, veverične, kunje in domačih mačk kupuje in plača visoke cene. Pošljite po pošti ali osebno, se ne bo izgubilo. Zdravil, Ljubljana, Stari trg št. 29.

Smrekovo čreslo

lepo, zdravo, suho, in ležice kupi vsako količino usenjarja Lavrič 34, Šentvid pri Stični — Ljubljana.

Seno in slamo

kupuje »Gospodarska zveza«, Ljubljana — Bleiweisova cesta 29.

Naročila za lesene

prekle za fízol sprejema Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova cesta 29.

Iščem kobilu »Fukson«

z belo grivo, velikost srednja, s širokim križem, na prednjih nogah platfus, stara 10 let, ki je bila ukradena s opremo v noči na 19 november. Nagrada 1000 lir. Naslov Jože Mihelič, Škofjan št. 11, p. Turjak.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zadruga z neomejenim jamstvom o lastni palači v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6 nasproti hotela Union

sprejema hranilne vloge v vsaki višini in jih najugodnejše obrestuje, daje posojila na vknjižbo in proti poročtvu

Posojilnica je bila ustanovljena leta 1895.